

Leto XXI. Štev. 163

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. # Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

IZJAVA NEHRU-NASER V KAIRU

TEMELJI SKUPNIH PRIZADEVANJ Indije in Egipta za utrditev mednarodnega miru

New Delhi, 12. jul. (IIS) Nocoj so v Delhiju in Kairu objavili izjavo indijskega ministrskega predsednika Nehruja in predsednika egiptiske vlade Naserja o razgovorih, ki sta jih imela v Kairu.

Izjava poudarja, da sta se ministrska predsednika že prej večkrat sestala. V New Delhiju in Bandungu sta se razgovarjala o vrsti vprašanj, ki se tičejo tako obeh držav kakor tudi mednarodnega položaja.

O razgovorih 11. in 12. julija pravi izjava, da so se nanašali na dogodke po bandunški konferenci. Deklaracija bandunške konferen- ce se je izkazala za zelo važno in se je treba po njej ravnati v mednarodnih odnosih tudi v bodoče.

Razgovori so minili v vzdušju iskrenosti in prisrčnosti in oba državnika sta razpravljala o

mednarodnih dogodkih, o položaju na Srednjem vzhodu in o drugih vprašanjih, ki se tičejo obeh dežel. Doseženo je bilo splošno soglasje.

»Ministrska predsednika«, je rečeno v izjavi, »želita ponovno potrditi svoje prepričanje, da je treba nemudoma zboljšati stvar svetovnega miru in zmanjšati napetost v raznih delih sveta. Glede tega sta prepričana, da sodelovanje v vojaških pakih ali grupacijah z velesilami ni v prid miru. Mir je moč utrditi samo z mir- ljubnimi metodami, ne pa s ko- raki, ki vzbujajo bojazen. Bojaz- ni in dvome, ki na žalost obstoje

v sodobnem svetu, je moč odstraniti samo s prijateljskim ravnanjem in z jačanjem občutja varnosti. V zvezi s tem sta splošna razorožitev ter prepoved proizvodnje in uporabe jedrskega orožja temeljnega pomena.

Ministrska predsednika sta z zadovoljstvom ugotovila, da so se v zadnjih mesecih med narodi odnosi zboljšali, so pa še resni problemi in položaj v nekaterih delih sveta je še »poln nevarnosti«, kar terja nenehno budnost vseh dežel in napore, da bi se izognili medsebojnemu obdolžitvam in dejanjem, ki bi utegnili skali- ti vzdušje miru.

V izjavi je govora tudi o atomski energiji. Odkritja na področju jedrske energije so omogočila velikanski razvoj in blaginjo vsem narodom sveta, zlasti pa še nezadostno razvitim področjem, toda ti izumi prav tako ogrožajo tudi obstaj človeškega rodu. »Ministrska predsednika upata«, re- čeno v izjavi, »da bo srečanje ministrskih predsednikov štirih velesil v Zenevi privedlo do odstranitve te nevarnosti in do vzpostavitve temelja svetovnega mi- ru in varnosti. Trdno sta tudi prepričana, da bo bližnja konfe- renca atomskih znanstvenikov po- svetila posebno pozornost potreb- nam širnih področij Afrike in Azije.

Na koncu izjave opozarja, kako pomembno je vzdrževanje pri- srčnih stikov in posvetovanj o pereh vprašanjih, ki so medna- rodnega pomena. Zato se bosta oba ministrska predsednika pos- svetovala v tem smislu, kadar- koli bo možno.

Sodelovanje z Indijo na področju jedrske znanosti in njene uporabe v industrijske in medicinske namene

Beograd, 12. jul. (Tanjug). Sep- tembrena bosta prispela v Jugoslavijo dva indijska izpovednika za jedrsko znanost, ki bosta leto dni delala v inštitutu za jedrsko znanost »Boris Kidrič« v Vinči.

Prihod indijskih znanstvenikov ni prvi korak v sodelovanju obeh dežel na področju jedrske znanosti. Med nedavnim obiskom indijskega ministrskega predsednika Nehruja v inštitutu v Vinči so jugoslovanski znanstveniki podarili indijskim znanstvenikom 5 Geigerjevih števec, tipa »Lovac«, s katerimi iščejo jedrske surovine, elektronski števec za hitro štetje, pehameter za merjenje kislin v tekočinah in več strokovnih publikacij.

V Indiji so zelo razvita jedrska raziskovanja, katerih cilj je uporabljanje jedrske energije izključno v miroljubne namene. Ministrski predsednik Nehru je hkrati tudi predsednik vladne komisije za jedrsko energijo. Generalni tajnik OZN Hammarskjöld je imenoval uglednega indijskega znanstvenika Babo za predsednika I. Mednarodne kon- ference o uporabi jedrske energije v mirodnobne namene, ki bo pod pokroviteljstvom OZN od 8. do 20. avgusta v Zenevi.

Prihod indijskih znanstvenikov v Jugoslavijo bo — kakor sodijo — uvod v širše sodelovanje znanstvenikov obeh dežel na področju jedrske znanosti in uporabe jedrske energije v industrijske in medicinske namene. Takšen razvoj smatra- jo za normalen, zlasti še, če upo- števaemo gledišče ministrskega pred- sednika Nehruja in predsednika Tita, da je potrebno okrepiti znan- stveno in tehnično sodelovanje, kakor je bilo izraženo tudi v skupni izjavi na Brionih.

Manifestacije v Indiji ob povratku Djavaharlala Nehruja s potovanja po Evropi

Bombaj, 12. jul. (Reuter). Indij- ski ministrski predsednik Nehru je danes odpotoval iz Kaira v New Delhi. Na letališču so ga pozdravili ministrski predsednik polkovnik Na- ser in drugi ministri.

Opoldne se je letalo, v katerem so potovali Nehru, njegova hči Indira Gandhi in ostalo spremstvo, ustavilo v Karačiju, a je kmalu na- daljevalo pot. Zvečer je pristalo na bombajskem letališču, kjer so Neh- ruju priredili manifestativen spre- jem. S tem se je zaključilo petdeset- sko potovanje indijskega državnika po Evropi.

Jutri opoldne bodo v New Del- hiju priredili Nehruju triumfalen sprejem. Listi so davi pozvali prebi- valstvo, naj se jutri zjutraj zbere na delhijskem letališču. Pri tem po- udarjajo, da pomeni Nehrujevo po- potovanje afirmacijo indijske zuna- nje politike na svetu, prispevek k mednarodnemu sodelovanju in da je potrdilo spoštovanje in ljubezen mnogih narodov do Indije in njene- ga voditelja.

Washington, 12. jul. (Reuter). Republikanski senator Ralph Flanders je pozval predsednika Eisenhowerja, naj se v imenu ZDA javno odreče uporabi atom- skih bomb proti civilnim objek- tom v primeri vojne. Menil je, da je bližnja ženevska konferenca edino pristojno mesto za takšen akt. ZDA bi morale, je senator dejal, javno izločiti na svojih strateških načrtih takšno svetov- no nasilje.

London, 12. jul. (Tanjug). — Britanski zunanji minister Macmillan bo odpotoval v četrtek popoldne z letalom v Pariz na razgovore z Dullesom in Pinayem in na zasedanje Sveta ministrov Atlantske zveze, ki se bo sestel še pred ženevsko konferenco min- istrskih predsednikov štirih ve- likih sil.

Danes so v Londonu zaključili priprave na sestanek zunanjih ministrov treh zahodnih velesil, ki bodo predložili ministrskim predsednikom skupen načrt za pogajanja s SZ v Zenevi. Macmillan se je danes sestel z vele- poslanikom ZDA in Francije v Londonu. Minister brez listnice v Foreign Office Nutting, ki je zastopal Veliko Britanijo v ožjem odboru razorožitvene komisije OZN, pa se je sestel z vodjo francoske delegacije v tem odboru Julesom Mocho.

VREMENSKA NAPOVED za 13. julija

Sončno vreme z delno oblačnostjo, ki se bo popoldne prehodno povečala. Popoldne nagnjenje k rahlim krajev- nim nevihtam. Temperatura ponoči 9-14 oca dan do 28.

Gospodarska pogajanja s Francijo

Pariz, 12. jul. (Tanjug). Jugo- slovanska in francoska gospodar- ska organizacija sta imeli danes svoj prvi delovni sestanek. Jugo- slovansko delegacijo vodi državni podtajnik za zunanje zadeve Ha- san Brkić, francosko delegacijo pa državni tajnik v ministrstvu za narodno gospodarstvo Pierre Abelin. Na današnjem sestanku so imenovali dve komisiji, ki naj pripravita načrt francosko-jugo- slovanske trgovinske pogodbe ter ureditev nekaterih finančnih vprašanj, ki se tičejo obeh dežel. Na sestanku so izmenjali tudi misli o širšem gospodarskem so- delovanju med Francijo in Jugo- slavijo.

Sporazumeli so se, da bodo sedanje in bodoče sodelovanje proučevali v duhu nedavnih francosko-jugoslovanskih gospo- darskih razgovorov v Beogradu.

OB DANASNJEM PRAZNIKU VSTAJE V ČRNI GORI

Čestitka predsednika Tita ljudstvu Črne gore

Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku Ljudske skupščine LR Črne gore Blažu Jovanoviču ob 13. juliju — Dnevu vstaje črnogorskega ljud- stva, tole brzojavko:

Tovariši predsedniki! Ob Dne- vu vstaje ljudstva Črne gore — 13. juliju Vas prosim, da sprej- mete in sporočite vsemu črnogor- skemu ljudstvu moje prisrčne poz- drave in najtoplejše želje.

Črnogorsko ljudstvo bo tudi letos z upravičenim ponosom obujalo spomine na velikj zgo- dovinjski dan, ko se je pred 14 leti dvignilo v boju proti krutemu fašističnemu okupatorju. Sejoč razdor in zbirajoč domače izda- jalce, je sovražnik v težavnem in neenakem boju skušal štiri leta z vsemi sredstvi zatreti duha borbenega odpora v hrabrem čr- n

nogorskem narodu. Vendar so bili njegovi poizkusi brezuspešni spričo volje naroda, da se složno z drugimi bratskimi jugoslovans- kimi narodi bori in zmaga, in krepi ideal svobodne težnje za ustvaritvijo srečne bodočnosti v etafokopravni socialistični skup- nosti.

V tej naši trdo izbojevani skupnosti naj tudi letošnja pro- slava Dneva vstaje črnogorskega ljudstva poteče v znamenju spom- inov na velike dneve borbe in revolucije ter v znamenju pri- pravilnosti, da se dosledno in v skladu s svetlimi tradicijami in pridobitvami še naprej razvija revolucionarno dejanje naše so- cialistične preobrazbe. V Vašem delu vam tudi v prihodnje želim najboljših uspehov.

JOSIP BROZ-TITO

HO ŠI MINH V MOSKVI

Vietnamci pričakujejo pomoč Sovjetske zveze in drugih prijateljskih narodov za obnovo svoje dežele

Moskva, 12. jul. (Tanjug). Pred- sednik Severnega Vietnama Ho Ši Minh je danes popoldne ob petih po moskovskem času skupaj s člani vietnamske delegacije prispel z letalom v Moskvo. Na letališču so

Ho Ši Minh, predsednik
Severnega Vietnama

ga sprejeli predsednik prezidija Vrhovnega sovjeta Vorosilov, ministr- ski predsednik Bulganin, prvi se- kretar CK KPSZ Hruščev, podpred- sedniki vlade Mikojan, Kaganovič, Saburov, Pervuhin in Malenkov, zu- nanji minister Molotov, obrambni minister Zukov, ministri zvezne vla- de in drugi. Sprejema se je udele- žilo tudi mnogo predstavnikov tujih diplomatskih predstavnikov v Mos- kvi, med njimi jugoslovanski vele- poslanik Dobrovič Vidič, švedski veleposlanik, veleposlaniki Izraela, Burme, Luksemburške, Indonezije in še drugih azijskih ter afriških dežel.

Ho Ši Minh je imel na letališču govor v vietnamščini, v katerem je poudaril, da so on in člani njego- ve delegacije ganjeni, ker so jih po- vabili v Sovjetsko zvezo. Ho Ši Minh je pripomnil, da je oktobrska revolucija pokazala vietnamskemu ljudstvu pot do nacionalne osvobo- ditve. Poudaril je cilje sovjetske zunanje politike, ki jih je Vietnam sprejel, in dejal, da čakajo njego- vo delo zdaj velikanske naloge. Doseči je treba enotnost dežele prek volitev na podlagi ženevskega spo- razuma, urediti gospodarske razme- re in obnoviti pokrajino, ki jim je vojna prizadejala hudo razdejanje. Ho Ši Minh je izrazil upanje, da bodo Sovjetska zveza in vsi miro- ljubni narodi Vietnamu pri tem po- magali. Dejaj je tudi, da Vietnam podpira deklaracijo ministrskih predsednikov Nehruja in Bulganina,

ki sloni na petih načelih koeksti- stence in sodelovanja med narodi.

Nadalje je poudaril, da je Viet- nam pripravljen vzpostaviti dobre odnose z vsemi narodi v Indokini in v Aziji sploh, s Francijo in vse- mi ostalimi deželami, ki to hočejo, in sicer na podlagi enakopravnosti in medsebojnih koristi.

Na koncu je Ho Ši Minh izrazil prepričanje, da bo vietnamski obisk v Sovjetski zvezi prispeval k okre- pitvi prijateljstva in sodelovanja med SZ in Severnim Vietnamom.

Bivši članski senator pri predsedniku republike

Brioni, 12. julija. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je davi sprejel bivšega člans- kega senatorja H. Radomirja Tomiča in se z njim zadržal v daljšem razgovoru.

Eisenhowerjeva pooblastila za pogajanja na konferenci v Zenevi

Washington, 12. julija. (AFP). Predsednik Eisenhower je imel danes v Beli hiši dveurno konfe- renco z republikanskimi in demo- kratskimi kongresnimi prvaki. Konferenci so prisostvovali zu- nanji minister Dulles, podpred- sednik ZDA Nixon, vodja repu-

blikanske manjšine v senatu Knowland, predsednik senatskega odbora za zunanje zadeve demo- krat Walter George, predsednik Predstavniškega doma Sam Ray- burn in vodja republikanske sku- pine v Predstavniškem domu Joseph Martin.

Hammarskjöld v Zenevi

Zeneva, 12. jul. (Reuter). Ge- neralni tajnik organizacije OZN Hammarskjöld je govoril danes na zasedanju Ekonomsko social- nega sveta OZN, ki zaseda v Ze- nevi. Dejaj je, da je zdaj zaupa- nje v napredek glede mednarod- nega gospodarskega ravnotežja zadosti veliko, da bi omogočilo znatno zmanjšanje trgovinske kontrole in nadzorstva nad me- njavo kakor tudi postopno raz- širjenje konvertibilnosti evrop- skih valut. Toda ravnovesja ne bo moč smetrati za nekaj dokonč- nega, dokler so možni recidivi ali inflacije.

Izvršni tajnik Ekonomsko- socialnega sveta Gunnar Myrdall je izjavil, da bi zmanjšanje obo- roževanja znatno olajšalo gospo- darski razvoj v vseh evropskih deželah. Izdatki za oboroževanje na Zahodu močno preprečujejo nadaljnji gospodarski razvoj.

Po konferenci je predstavnik Bele hiše novinarjem sporočil, da sta Eisenhower in Dulles na se- stanku pojasnila splošni značaj razprav, do katerih bo brzkone pršlo na ženevski konferenci. Razpravljali so tudi o stališču, na katero se bo na tej konfe- renci postavila ameriška dele- gacija.

Obravnavali so nadalje razvoj mednarodnih dogodkov v zadnjih mesecih, o katerih bo govora tudi v Zenevi. Predsednik ZDA je za- trdil kongresnim prvakom, da jih bo obveščal o poteku konference, po koncu pa seznanil z njenimi sadovi.

V krogih opazovalcev prevla- duje mnenje, da je ameriški Kon- gres prek svojih glavnih pred- stavnikov dal Eisenhowerju naj- širša pooblastila za razgovore na ženevski konferenci.

Seja predsedstva SZDL Slovenije

Ljubljana, 12. julija. Sinoči je bila seja Predsedstva Socialistič- ne zveze Slovenije, ki so ji pri- sostvovali tudi predsedniki okraj- nih odborov SZDL. Na dnevnem redu je bila razprava o gospodar- skih problemih s posebnim ozi- rom na zadnje ukrepe Zveznega izvršnega sveta za stabilizacijo trga in o nalogah, ki jih imajo organizacije Socialistične zveze v tej zvezi. Nadalje so člani Pred- sedstva razpravljali o nekaterih vprašanjih s področja dela novih okrajnih in občinskih organizacij Socialistične zveze ter o tekočih zunanje-političnih problemih.

O čem naj bi razpravljali na ženevski konferenci

London, 12. julija. (Tanjug). Konservativni »Daily Mail« napo- veduje, da bodo ministrski pred- sedniki Velike Britanije, ZDA in Francije na ženevski konferenci predlagali maršalu Bulganinu nov načrt o evropski varnosti. Glavne točke načrta bi bile: 1. SZ naj privoli v omejeno število sovjetskih čet na Poljskem, Če- škoslovaškem, Madžarskem, v Romuniji in Bolgariji, 2. Nem- čija naj bi se združila na podla-

gi svobodnih volitev. Hkrati pa naj bi se ustanovilo demilitarizi- zano področje v Vzhodni Nemčiji. Velešile bi jamčile za nemške meje in bi skupno ukrepale proti sleherni državi, ki bi skušala napasti novo Nemčijo, 3. Sovjeti naj bi umaknili svoje čete iz Vzhodne Evrope, Američani pa omejili svoje oborožene sile v Zahodni Nemčiji, 4. Odpraviti bi bilo treba sovražno propa- gando in druge vzroke »hladne vojne« v Evropi.

Z OBCNEGA ZBORA GLAVNE ZADRUŽNE ZVEZE SLOVENIJE

Osnovna naloga: zvišanje produktivnosti v kmetijstvu

Tovariš Viktor Avbelj je v svojem govoru nakazal najpomembnejše naloge našega združništva

Ljubljana, 12. julija. Danes popoldne se je v Klubu poslanece začel IV. redni občni zbor Glavne zadrudne zveze Slovenije, ki bo jutri nadaljeval delo in ga zaključil. Član upravnega odbora Glavne zadrudne zveze Frane Simonič, ki je občni zbor začel, je med gosti pozdravil podpredsednika Izvršnega sveta Ljudske skupščine dr. Marijana Breclija, predsednika Glavnega odbora žena zadrudne Jugoslavije Milko Kufriin, predstavnike zadrudnih zvez iz ostalih republik, predsednika MLO Ljubljane dr. Marijana Dermastio in druge.

V današnjem delu občnega zbora so delegati sklenili, da bodo o poročilu upravnega odbora Glavne zadrudne zveze, ki so ga prejeli natisnjena, in o poročilu nadzornega odbora, kakor tudi o referatu, ki ga je imel predsednik Glavne zadrudne zveze Viktor Avbelj, razpravljali jutri na treh ločenih komisijah, ki bodo predložile občnemu zboru popoldne na osnovi razprave sprejete sklepe.

V obširnem in izčrpnem referatu o bodočih nalogah kmetijskega združništva je gov. Viktor Avbelj nanizal tiste najnujnejše naloge, ki naj bi pomagale utrditi kmetijsko združništvo kot napredno organizacijo privatnih kmetov s končnim ciljem nadaljnega dviga in razvoja našega kmetijstva. Gov. Avbelj je med drugim dejal, da se je kmetijsko združništvo v zadnjem obdobju močno utrdilo, da so se usposobile zlasti splošne kmetijske zadruge, v katerih vidijo naši kmetje pogoj za napredek kmetijstva. Intenzivnejše sodelovanje članstva v kmetijskih združenjih je najpomembnejši uspeh, hkrati pa je treba aktivnost članov še poglobljati, kar je ena izmed nalog za bodoče. Okrepile so se tudi okrajne zadrudne zveze, čeprav njihova pomoč združenjem še ni bila tolikšna, kot bi bilo treba. Isto velja tudi za Glavno zadrudno zvezo.

Tov. Avbelj je nato navedel podroben pregled o razvoju združništva pri nas. Obrazložil je, da je povzročilo delno zmanjšanje števila zadrug združevanje šibkejših zadrug v večje, ki lažje opravljajo svojo nalogo in ki postajajo važen činitelj v razvoju vasi. Po formiranju novih občin bo povprečno, kot je sedaj videti, na področju posamezne občine do šest kmetijskih zadrug. Odnos med občino in njimi naj bi bil direktni, ker ni potrebna kakšna zveza zadrug, saj bo občina v bodoče neposredno izvajala kmetijsko politiko na vasi. V zadrugah se je lani vključilo 15.000 novih članov. Večina zadrug, nekaj več kot 400, vključuje do 70% prebivalstva na svojem področju, blizu 200 zadrug do 90% prebivalstva, nekaj zadrug pa zajema celotno število prebivalstva na svojem področju. Aktivnost članov, ki je večja, kot je bila doslej, se je pokazala tudi ob minulih občinskih zborih, kjer je bila po večini 90% udeležba, ter predstavljajo ti zbori že uspešno obliko družbenega upravljanja v zadrudništvu.

Tov. Viktor Avbelj je nato navajal gospodarski napredek zadrug in njihovih obratov, napredek hranilno-kreditne in revizijske službe. Dejal je, da odkupijo zadrug že okrog 60% vseh tržnih presežkov in predstavljajo tako pomemben faktor pri oskrbovanju trga s kmetijskimi pridelki. Pri odkupih pa so se ponavljale podobne pomanjkljivosti kot v državnih trgovskih podjetjih. Razni nakupovalci so tudi v

zadrudni trgovini vplivali na navijanje cen, neloyalno konkurenco itd. Gov. Avbelj je napovedal več ukrepov, o katerih se že razpravljajo in ki naj bi vplivali na ureditev tržnih razmer in pravičen odkup. Za tak odkup je treba usposobiti tudi zadrug, čeprav ostaja še naprej kot njihova glavna dejavnost pospeševanje kmetijstva, za kar naj bi zadrug uporabljale tudi morebitne dobičke pri odkupih. Hkrati naj bi zadrug tudi prek trgovine vplivale na dvig proizvodnosti v kmetijstvu.

Obširno je gov. Avbelj nakazal problem pospeševanja kmetijstva v Sloveniji. Prek raznih strokovnih odborov, ki so organizirani pri zadrugah, so le-te že dosegle precejšnje uspehe tako na področju živinoreje kot pri poljedelstvu, sadjarstvu, semenarstvu itd. Slej ko prej pa je nizka proizvodnost še vedno tista slabost našega kmetijstva, ki jo bo treba postopoma v prvi vrsti odpravljati. Bilanca, ki kaže, da pride na trg le ena tretjina vseh pridelkov, ni zavidljiva, in če hočemo gospodarski položaj izboljšati, bo treba razmerje med tržnimi viški in na kmetih porabljenimi pridelki spremeniti, in to prav z višjo proizvodnostjo kmetijstva. Za napredek kmetijstva in bodoči razvoj vasi so pri nas vsakakor dani pogoji.

Tov. Viktor Avbelj je navedel najznačilnejše izmed teh: splošen napredek domače industrije in hkrati uvoz industrijskih izdelkov, potrebnih za dvig kmetijstva, elektrifikacija podeželja, pri čemer je že 70% vseh kmetijskih naselij elektrificiranih, pa tudi napredek šolstva. V Sloveniji je zdaj 200 kmetijskih nadaljevalnih šol, množica raznih tečajev, agronomsko fakulteta nam je dala že 50 absolventov, srednja kmetijska šola v Mariboru pa že več kot 500 absolventov. Naloga zadrudnih organizacij bo, da s štipendiranjem in drugimi vplivi poskrbijo za nadaljnji dvig strokovnosti svojih članov.

V grobih obrisih je prikazal tudi materialno pomoč države za razvoj in napredek kmetijstva. Tako znašajo investicije v Sloveniji iz zveznih fondov 3 milijarde dinarjev, 750 milijonov pa smo dobili iz fondov za pospeševanje kmetijstva. Zahvaljujoč se ugodnim pogojem in raznim olajšavam ostajajo skoraj celotni dobički na razpolago zadrugam, ki imajo skupno v Sloveniji okrog eno milijardo lastnih sredstev. 85% tega denarja bodo uporabile za investicije v kmetijstvu in pospeševanje kmetijstva. Tu je omenil, da bi bila potrebna bolj načrtna in racionalnejša razporeditev sredstev za investiranje. Iz regresa 16 milijard, namenjenega za nabavo goril in drugega, bo Slovenija dobila okrog 2 milijardi.

Na koncu je gov. Avbelj omenil še pomemben ukrep, ki ga predstavlja bolniško zavarovanje kmetijskega prebivalstva in ki so ga zadrudni zbori vsepovsod pozdravili kot pomemben ukrep za izboljšanje zdravstvene ravni kmetijskega prebivalstva. M. N.

SESTANEK IZVRŠNEGA ODBORA ZVEZE INDUSTRIJSKIH ZBORNIC

Za izredne potrebe bi bilo treba zagotoviti podjetjem sredstva s kratkoročnimi krediti

Možnosti za sodelovanje med sindikati in Zbornico

Beograd, 12. jul. (Tanjug). Na sestanku, kateremu sta prisostvovala član Zveznega izvršnega sveta Frane Leskošek in tajnik Tajništva za industrijo Zveznega izvršnega sveta inž. Vlado Vujovič, je izvršni odbor Zvezne industrijske zbornice med drugim obravnaval dotedanjo delo in sklepe strokovnih odborov Zbornice, dalje problem kreditov za stalna obratna sredstva gospodarskih organizacij in vprašanja v zvezi z razdelitvijo amortizacije.

Izvršni odbor je izrazil mnenje, da bi bilo treba za izredne potrebe podjetjem zagotoviti sredstva s kratkoročnimi krediti. V razpravi o tem problemu je bilo poudarjeno, da bi bilo treba čimprej izdati predpise o pravnem zagotavljanju stalnih obratnih sredstev gospodarskim organizacijam, katerih višino bi določale komisije, v katerih bi bili predstavniki Narodne banke, ljudskega odbora, gospodarskega združenja in podjetja. Poudarjeno je bilo tudi, da bi bilo treba znesek kreditov za stalne sklade gospodarskih organizacij določiti v skladu z možnostmi Narodne banke oziroma obsega kreditov in s potrebami gospodarskih organizacij.

Izvršni odbor je tudi sklenil, da bi bilo treba amortizacijo go-

spodarskih organizacij razdeljevati tako, da bi en del ostal podjetjem v zamenjavo posameznih zmogljivosti, drugi del pa bi bilo treba formirati pri komunah ali strokovnem združenju. Iz tega drugega dela amortizacije bi financirali rekonstrukcijo posameznih podjetij.

Razen tega so na tem sestanku sklenili predlagati državnim organom, naj izdajo predpis, s katerim bi šlo investicijsko vzdrževanje v breme gmočnih stroškov gospodarskih organizacij.

Po koncu sestanka je predsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanovič sprejel predsednika Zvezne industrijske zbornice Todorja Vujašinića, podpredsednika Sveta inž. Milivojevića in inž. Filipa Kneževića

ter generalnega tajnika ing. Zvonka Moriča ter z njimi obravnaval tekoča vprašanja iz dela Zvezne industrijske zbornice.

SESTANEK CENTRALNEGA SVETA ZSJ IN ČLANOV IZVRŠNEGA ODBORA ZVEZNE INDUSTRIJSKE ZBORNICE

V Centralnem svetu Zveze sindikatov Jugoslavije je bil včeraj sestanek tajništva Sveta s člani Izvršnega odbora Zvezne industrijske zbornice, na katerem so obravnavali možnosti za sodelovanje med sindikati in Zbornico v obravnavanju važnih vprašanj naše industrije. Ob tej priložnosti so ugotovili in sklenili, da lahko ti dve organizaciji učinkovito sodelujeta v reševanju raznih problemov novega plačnega sistema, sistema premij, določanja realnih norm, strokovnega usposabljanja kadrov, kategorizacije delovnih mest in v drugih vprašanjih. Sklenili so ustanoviti skupne strokovne odbore, ki bodo izdelali metodologijo dela in v septembru obiskali več industrijskih podjetij, da bi se seznanili z njihovo problematiko.

Včerajšnjemu sestanku sta med drugim prisostvovala predsednik Centralnega sveta ZSJ Djuro Salaj in generalni tajnik Ivan Božičević.

Praznovanje Dneva vstaje črnogorskega ljudstva

Kakor doslej, tako tudi letos SZDL, ZB in druge družbene organizacije slovesno praznujejo 13. julij, Dan vstaje ljudstva Črne gore. V vseh krajih prirejajo sestanke, partizanske večere ter obiskujejo grobove padlih borcev, na katere polagajo vence.

Danes bodo v Velimlju (nikšički okraj) odkrili spomenik 280 borcem iz tega kraja, ki so padli v narodnoosvobodilnem boju. Jutri se bo na letališču v Titogradu slovesno začelo tekmovalno letalskih modelarjev za državno prvenstvo, ki bo pod pokroviteljstvom predsednika Ljudske skupščine Črne gore Blaže Jovanovića. Teža zletaja se bodo udeležili tudi tekmovalci iz Grčije, Zahodne Nemčije in Monaka. Zveza gornikov Črne gore prireja v okviru te proslave zlet na Bjelasico, Lovčen in Durmitor, organizacije SZDL pa prirejajo v mestih in vaseh sprejem za starše in otroke padlih borcev.

Izpopolnjevanje delavskega SAMOUPRAVLJANJA

Iz osnutka tez za novi zakon o delavskem samoupravljanju

Ob petletnici zakona o upravljanju gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih razpravljamo o tezah za osnutek novega zakona. O predlogu tega zakona bo Zvezna ljudska skupščina verjetno razpravljala in sklepala na jesenskem zasedanju.

Potreba po novem zakonu o upravljanju gospodarskih podjetij ni nastala zaradi tega, ker bi bila osnovna načela sedanjega zakona morda napačna. Nasprotno! Izkušnje organov delavskega samoupravljanja jasno potrjujejo, da so ta načela v sedanjem zakonu o upravljanju podjetij po neposrednih proizvajalcih, sprejtem pred petimi leti, povsem pravilna. Samoupravljanje se je v pogojih podružbljenih proizvodnih sredstev uveljavilo kot osnova naše socialistične ureditve ter kot edina zanesljiva pot za rast in krepitev socialističnih odnosov.

Gre pa za to, da so nagla rast in obilne izkušnje delavskega samoupravljanja v teh petih letih omogočile, da bomo načela samoupravljanja v novem zakonu, ki ga pripravljamo, lahko boljše, ustreznejše in popolnejše pravno formulirali. Na formulacije v sedanjem zakonu je namreč vplivalo dejstvo, da smo ta zakon sprejeli v času, ko je v glavnem še vladal administrativni sistem v gospodarstvu. Kasnejša praksa pa je nekatere ovire, določene s tem zakonom, že prešla, ker se samoiniciativno razvijajo nekatere popolnejše, demokratičnejše oblike in metode dela organov samoupravljanja. Zato je tudi III. kongres jugoslovanskih sindikatov zavzel stališče, da kaže uzakoniti nekatere novosti, ki jih je rodila praksa, zlasti tiste, ki krepijo demokratizem in sistem samoupravljanja. Podobne predloge dajejo organi delavskega upravljanja pri podjetjih.

Na osnovi teh predlogov je Skupna zvezna komisija za pred-

pise o delavskem samoupravljanju sestavila osnutek tez za novi zakon o upravljanju gospodarskih podjetij.

VOLOGA KOLEKTIVA V SISTEMU SAMOUPRAVLJANJA

V dosedanjih razpravi o tehi tezah so bila zlasti poudarjena različna stališča glede vloge delovnega kolektiva v sistemu upravljanja. Podkomisija, ki je pripravljala teze, se je postavila na stališče, naj kolektiv ne bi neposredno odločal o raznih problemih podjetja, razen v referendumu. Podkomisija je sodila, da kolektiv tehnično in pravno ni v stanju, da bi sprejemal sklepe ali da bi zanje prevzel odgovornost, razen tega pa bi s tem, ko bi dali kolektivno pravico, da lahko spreminja in razveljavlja sklepe delavskega sveta, povzročili negotovost v gospodarsko-pravnem poslovanju podjetja. Zato osnutek tez poudarja, da kolektiv upravlja podjetje po delavskem svetu, ki je najvišji organ samoupravljanja v podjetju, upravnih odbor pa je izvršni organ delavskega sveta.

Proučiti pa je vredno tudi nekatera mišljenja, ki se s takim stališčem ne strinjajo. Slišati je bilo celo mnenje, naj bi imel delovni kolektiv pravico zavrniti vsak sklep delavskega sveta, kar pa najbrže ne bi bilo umestno in koristno. Dokaj sprejemljivejši se zdi predlog, po katerem naj bi bil kolektiv osnovni organ delavskega upravljanja v podjetju, ki naj bi sklepal o proizvodnem in finančnem planu, pravilih, delovnem redu in zaključnem računu podjetja. S tem, ko bi imel kolektiv pravico sprejemati n. pr. proizvodni plan, bi se vsak član kolektiva bolj čutil moralno odgovornega tudi za uresničevanje plana, ker bi sodeloval pri njegovem sprejetju. V marsikaterem podjetju je zdaj o nekaterih važnih problemih ne sklepa nič več samo delavski svet, temveč celoten kolektiv, ker praksa kaže, da je tako bolje. Razen tega kaže pomisliti, da že sedanji zakon daje te pravice kolektivom v podjetjih, kjer je manj kot trideset ljudi, ker tam celoten kolektiv (ki v teh primerih predstavlja delavski svet) sklepa o problemih. Res pa je tudi to, da bi v velikih kolektivih (ki pa jih razmeroma ni mnogo) pri tem nastajale težave tehnične narave (n. pr. premajhni prostori, kjer naj bi bili sestanki kolektiva), vendar je to vprašanje podrejenega pomena, ker bi se to oviro na ta ali oni način bržkone le dalo urediti tudi v velikih podjetjih.

OBRATNI SVETI NAJ RAZBREMENJUJEJO CENTRALNI DELAVSKI SVET

Po predlogu, ki ga vsebuje osnutek tez, naj bi delavski sveti šteli največ do 70 članov, medtem ko imajo zdaj nekateri do 120 članov. Zmanjšanje tega števila je umestno, kajti preštevilčen delavski svet nujno izgublja značaj elastičnega delovnega telesa. Tudi v posebno velikih podjetjih ne bo potrebno, da bi štel delavski svet več kot 70 članov, ker je v takih podjetjih samoupravljanje treba decentralizirati z uvedbo obratnih svetov (oziroma odborov). Ti obratni sveti bodo prevzeli reševanje marsikaterega manjšega vprašanja, tako da se bo centralni delavski svet lažje posvetil osnovni problematiki podjetja.

Glede alternative, ali naj bi volili delavski svet vsaki dve leti, ali pa vsako leto polovico, nekateri pripominjajo, da bi bila vsakoletna izmenjava polovice članov delavskega sveta koristna, da pa bi stvar s tem nekoliko preveč komplicirali. Odločitev, ali naj se voli delavski svet na podlagi enotne kandidatne liste za celotno podjetje ali pa po posameznih volilnih enotah, prepušča osnutek tez podjetju, da vprašanje uredi s svojimi pravili.

tako kot mu najbolj ustreza. Umestne pa so pripombe, naj bi nihče ne mogel biti izvoljen v organ delavskega upravljanja dvakrat zapovrstjo, ker bi na ta način marsikje zožili sodelovanje v teh organih na ožjo skupino ljudi v podjetju, medtem ko stremimo za tem, da bi sodelovanje v organih samoupravljanja omogočili čim širši množici proizvajalcev.

STRUKTURA ORGANOV SAMOUPRAVLJANJA

Iz vrst vodilnih delavcev in uslužbencev naj bi smelo biti največ četrtina članov delavskega sveta. S to določbo naj bi novi zakon zagotovil »delavsko strukturo« delavskega sveta, medtem ko pozna sedanji zakon določbo v tem smislu izrecno samo za upravni odbor podjetja. Formulacija določila, češ da mora biti najmanj tri četrt članov upravnega odbora iz vrst delavcev, ki delajo neposredno v proizvodnji oziroma v osnovni gospodarski dejavnosti podjetja, je marsikje povzročila nejasnosti in težave, zlasti glede pojmovanja, kdo je »neposredni proizvajalec«. Pojem vodilnih delavcev in uslužbencev (»rukovodilci«), ki ga vsebuje osnutek tez, je jasnejši. Vodilni delavec ali uslužbenec je tisti, ki v proizvodnem procesu vodi delo drugih članov kolektiva. V to kategorijo članov kolektiva pa prištevamo osnutek tez tudi vse uslužbence.

KREPITEV DEMOKRATICNOSTI

V osnutku tez je pomembno določilo, da je delavski svet dolžan proučiti vsak predlog zbora kolektiva ter predlagatelja obvestiti, kaj je ukrenil glede na predlog; če pa predloga ne sprejme, je odklonitev dolžan utemeljiti. Podobno velja za predloge posameznih članov kolektiva. Takšno zakonsko določilo naj bi omogočilo krepiti kolektivno kot tudi individualno iniciativo.

Delavski svet naj bi sklepal, o katerih vprašanjih bi kolektiv odločal z referendumom, pač pa bi bil dolžan razpisati referendum na zahtevo ene petine članov kolektiva (toda ne manj kot pet ljudi), ali pa na zahtevo odbora sindikalne podružnice, s katero bi soglašal tudi sindikalni svet. Po nekaterih sodbah pa referendum (ki ga v dosedanjih praksi podjetij ponekod, recimo v Sloveniji, skoraj nismo poznali) v mnogih primerih ne bi bil umesten. Nekateri predlagajo, naj bi imel pravico razpisati referendum delavski svet oziroma občinski ljudski odbor.

Delavski svet bi bil dolžan obveščati kolektiv o rezultatih poslovanja podjetja, najmanj vsake tri mesece oziroma ob koncu obratunske dobe. Upravni odbor naj bi obvezno poročal delavskemu svetu najmanj enkrat mesečno, direktor pa upravnemu odboru vsakih petnajst dni.

Člani delavskega sveta bi odgovarjali — po osnutku tez — za kršitve službene dolžnosti pred disciplinskim sodiščem podjetja, kajti direktor ne bi imel pravice kaznovati člana delavskega sveta oziroma upravnega odbora. Direktor pa bi za težje kršitve službene dolžnosti disciplinsko odgovarjal pred disciplinskim sodiščem pri ljudskem odboru.

Osnutek tez regulira tudi položaj strokovnih kolektivov v podjetjih. Ti kolektivji, ki so izključno posvetovalni organi, omogočajo boljše strokovno sodelovanje med direktorjem in vodji posameznih sektorjev, ter so se v mnogih podjetjih že močno uveljavili.

Praksa je pokazala, da je treba samoupravljanje v nekaterih panogah regulirati na poseben način, glede na njihove specifičnosti. To upošteva tudi osnutek tez, ki predlaga posebna določila za samoupravljanje v sezonskih podjetjih, v podjetjih, ki opravljajo razen gospodarskih tudi posebne socialne naloge, v komunalnih podjetjih, v elektrogospodarskih podjetjih in skupnostih teh podjetij, v podjetjih za javni promet in zveze, v podjetjih, ki opravljajo javno službo ter v trgovskih in gostinskih podjetjih.

M. Z.

DNEVNA KRONIKA

Več novih zveznih centrov za delovno storilnost

Zvezni inštitut za proučevanje delovne storilnosti je predlagal Zveznemu izvršnemu svetu, naj odobri ustanovitev nekaj novih zveznih centrov za delovno storilnost. V skladu s tem predlogom bi v Beogradu, Zagrebu, Gornji Jasenici in morebiti v Sarajevu ustanovili specializirane centre za proučevanje delovne

storilnosti in delovnih pogojev v posameznih gospodarskih panogah, ki bi po nalogih podjetij in gospodarskih združenj obravnavali strokovna vprašanja in proučevali posamezne probleme.

Sprožen je bil predlog, da bi že letos v Beogradu ustanovili tudi posebni center za proučevanje delovne storilnosti v gospodinjstvu, kakor tudi center za mehanizacijo in izboljšanje administracije. V Gornji Jasenici pri Arandjelovcu nameravajo zgraditi center za proučevanje delovne storilnosti v kmetijstvu, v Zagrebu pa ustanoviti center, ki bi se ukvarjal s proučevanjem kakovosti proizvodov.

Glavne naloge novih centrov bodo organiziranje tečajev o perečih problemih, ki jih proučujejo, propagiranje modernih metod dela in proizvodnje in sodelovanje s podobnimi ustanovami v tujini.

Posvetovanje o planinskem gospodarstvu

V planinskem domu na Pokljuki se je začelo 11. t. m. posve-

tovanje o planinskem gospodarstvu v naši državi. Posvetovanje je organizirala Zvezna kmetijska zbornica v sodelovanju z nacionalno organizacijo FAO. V referatu na posvetovanju je bilo poudarjeno, da od skupne kmetijske površine v Jugoslaviji, ki znaša 14.325.800 ha, odpade na pašnike 3.941.700 ha ali 28%. Zato je potrebno posvetiti posebno skrb pašnikom in reži živine na njih ter se boriti proti eroziji, ki uničuje planinske pašnike. Poseben problem je tudi pomanjkanje dobrih prometnih zvez in nezadostna preskrba z vodo.

Plenum CK Ljudske mladine Slovenije

Danes, 13. t. m. se bo v Bohinju sestel plenum CK Ljudske mladine Slovenije. Udeležili se ga bodo člani Centralnega komiteja, predsedniki okrajnih komitejev in 110 predsednikov bodočih komunističnih komitejev, ki so prav te dni na seminarju prav tam. Referat »Ljudska mladina in komun« bo imel gov. Tone Krapušek, sekretar CK LMS.

Mednarodni šahovski turnir v Ljubljani

V XI. kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Ljubljani so se partije končale z naslednjimi izidi: Gabrovšek-Udovčić 0:1 (39 potez), Bogdanović-Kieninger remi (51), Robjatsch-Stahlberg remi (14), Paoli-Karaklajić remi (17), Grosek-Pirc remi (31), Persitz-Milić 0:1 (18), partije Witkowski-Bertok, Krivec-Puc in Vidmar-Padevski so prekinjene. Stanje po XI. kolu: Pirc, Stahlberg, Karaklajić, Milić 7, Witkowski 6 (1), Kieninger, Udovčić, Gabrovšek 6 itd.

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE
LJUBLJANA - TITOVA 50

OGLEJTE SI
L. TURISTIČNO RAZSTAVO
OD 2. DO 17. JULIJA 1955

Jugoslovenske terjatve na dnevnem redu bonnske vlade

(OD STALNEGA DOPISNIKA)

Bonn, 12. julija. Na današnji redni konferenci za radio in tisk je predstavnik vlade Vorschbach odgovoril na vprašanje našega dopisnika, ali je bonnska vlada na simonji seji obravnavala jugoslovenske medvojne in predvojne terjatve, takole: »Vlada sinoči ni razpravljala o jugoslovansko-nemških pogajanjih zato, ker je seja trajala dolgo in se je zaključila šele po polnoči. Vlada se bo s tem vprašanjem ukvarjala na jutrišnji seji.»

Predstavnik Vorschbach je izjavil po tiskovni konferenci, da bo na jutrišnji tiskovni konferenci, ki jo bodo sklicali po seji vlade, dal podrobnejša obvestila.

Danes popoldne pa je nemška agencija DPA objavila vest agencije za gospodarske informacije, v kateri je vsa stvar precej drugače osvetljena.

»Roka za nadaljevanje nemško-jugoslovenskih pogajanj o jugoslovanskih terjativah,« je rečeno v tej informaciji, »ki so bila prekinjena 22. decembra 1954, še niso določili, možno pa je, da ga bodo določili, ko se bo bonnska vlada 30. julija ukvarjala s celotnim problemom medvojnih in predvojnih terjatev Jugoslavije nasproti Zvezni republiki Nemčiji. Jugoslavija v zadnjem času izraža željo, da bi čim prej na-

daljevali pogajanja in uredili to vprašanje. Pogajanja so svoj čas prekinili, da bi nemški predstavniki lahko ponovno proučili celotno vprašanje in sadove dosedanjih pogajanj. S tem se zdaj ukvarja tudi vlada.»

Tudi nemški novinarji, ki so bili navzoči na današnji tiskovni konferenci, imajo vtis, da zveni ta naknadna informacija kot nekakšno izpopolnjevanje, hkrati pa tudi olepševanje kratke in jasne izjave vladnega predstavnika na današnji tiskovni konferenci.

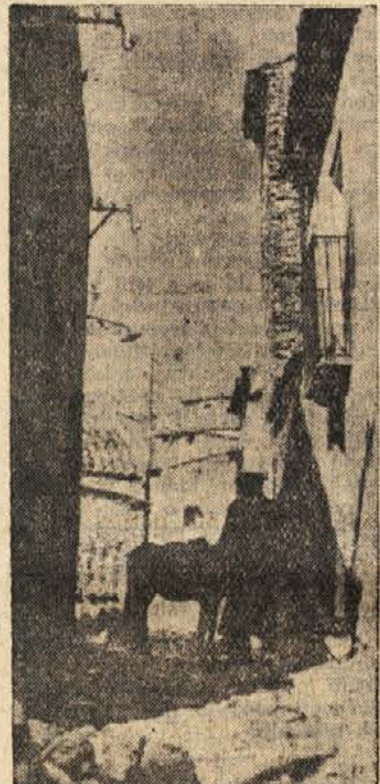
Toda liberalna »Frankfurter Rundschau« in vladni naklonjeni »Frankfurter Allgemeine Zeitung« sta objavili 11. julija krajša članka o tem vprašanju, v katerih sta očitata bonnski vladi, da

Vtisi indijskih parlamentarcev

New Delhi, 12. jul. (Tanjug). »United Press of India« poroča, da so se člani indijske parlamentarne delegacije, ki je obiskala Jugoslavijo, vrnila prevzeti od razvoja Jugoslavije in prijateljskih čustev, ki jih goje jugoslovanski narodi do Indije.

»Napredek, dosežen v tej deželi, je napredni na nas močan vtis,« so izjavili indijski parlamentarci sodelavcem agencije in pripomnili, da so imeli med svojim kratkim bivanjem priložnost ogledati si vrsto podjetij in pogovoriti se z delavci. Agencija pripominja, da je bilo delavsko samoupravljanje ena izmed stvari, katero so indijski parlamentarci proučili z veliko pozornostjo.

Ko se bodo člani parlamentarne delegacije zbrali v Delhiju, bodo o vtisih s svoje poti po Jugoslaviji poročali predsedniku parlamenta.

V tesni ulici: osel in njegov gospodar

S POTOVANJA PO ITALIJI

Rimu imajo velik trg cenovnih potrebščin, ki se razpo-
tegne vsako nedeljo zjutraj dva do tri kilometre daleč
na tistem koncu mesta ob Tiberi, kamor ne sega hrup
avtomobilskih motorjev, sicer kaže Rim drugacee lice,
kakor za vidijo tujci, mrko, zamajeno, lice skrbi za
vsakdanji kruh. Ob vhodu na ta trg stoji vrata, skozi
katera vstopi kakor skozi slavo, preden pride na trg, na katerem
se zbirajo in trgujejo roveži z vsem, kar si more človek mi-
sliti.

Največ je na tem trgu tekstilij, novih in tovarnih, pa tudi iz trgovin. Gre za tekstilije z manjšimi napakami ali pa že zastarele mode. Perilo, konfekcija, blago, oblike, krila, pižama, jopce, srnjice, nogavice, skrta-
ka vse, kar sodi v to stroko. Na tem trgu dobijo tudi uniforme, na katere kakor za »vidijo tujci, mrko, zamajeno, lice skrbi za vsakdanji kruh. Ob vhodu na ta trg stoji vrata, skozi katera vstopi kakor skozi slavo, preden pride na trg, na katerem se zbirajo in trgujejo roveži z vsem, kar si more človek misliti.

V okviru gospodarskih stikov z ZDA

Beograd, 12. julija (Tanjug) — Thomas Larkin, inšpektor enega dela ameriškega programa »Off shore« za Evropo, ki se mudi v naši državi, je bil danes dopolne pri državnem podtajniku za nar. obrambo generalpodpolkovniku Voju Nikoliću in veleposlaniku v Tajnistvu za zunanje zadeve Stanislavu Kopčoku. Larkin je spremljal načelnik ameriškega oddelka za vojaško pomoč v Beogradu brigadni general Peter Hayns.

Kolikšno razkošje, gospoda!

Ob vhodu na ta trg cene ropotil-
je, ki pa je za marsikoga še zmeraj
predrag, zmeraj sodi tudi nekaj be-
zračev.

Invalid brez nog kaže, kar mu je
ostalo od nile, ko da prodaja ključno
blago, da bi si z luknjikom kupil
kos kruha. »Glejte, gospoda, invalida
brez nog,« recitira svojo narečo.
»Glejte, tu so mi odrezali nogo in
ra na se še ni zacelila. Umislite se in-
valida!»

Malo dalje sedi fant z mornarsko
čepico na glavi, slepec, ki ne vidi,
marveč samo slisi hrup tega trga in
lupot, mimo njega hitelih nog. Fant
vleče harmoniko, vmes pa z neprijet-
nim glasom prepelva pesem, ki čudno
bolj spominja na žalostinko v reki
ljudi, vozov, blaga in sotovor — okrog
blaga pa se razsajajo glasovi prodaj-
alcev in kupecov. Sonec se dviga,
vrjednica pritiska, kralju ho polno,
treba bo prešteti zaslužek. V skladu
s tem se spremljajo tudi glasovi.
Kaj vse slisi! Lovci tu na račun in v
slavo te revščine! Če ne bi videl, kaj
prodajajo, če bi samo slisal besede,
bi mislil, da je sredi mesta v najlep-
ših trgovinah.

Posamezni prodajalec si pomaga-
jo z otroki, da s hreščecimi glasovi
ponudijo njihovo blago.

»Kolikšno razkošje, gospoda! Ta
zvrtek se razlega po vsem trgu. Gos-
poda pa ni sprito tega vrazkošjas
nič kaj ocarana. Ljudje vedo, koliko
je vse to vredno in kdo to ropotilo
prodaja. Toda kaj hočejo, ko pa jih
potreba po zaslužku prižene sem, da
kaj prodajo. Najbolj podjalna se pro-
dajalec ovratnice. Kar nekani zamak-
njeni so sprito pestrih barv. Opazo-
val sem enega izmed njih, ki je pro-
dajal ovratnice po 150 lir.

»Koliko razkošje, gospoda! To je
bil nekakšen uvod, začetni akord
simfonije o začaranem prodajalcu
ovratnic na trgu Porta Porteze v
predmestju Rima.

»Kolikšna pestrost barv,« je na-
daljeval, kolikšna lepota, skladnost!
Podite tod mimo, ne da bi to pogre-
dali, ne da bi se ustavili, ne da bi
kaj kupili! Saj to ni mogote, gos-
poda, tega ne morete storiti! Če na
kupite zradle, nikoli več ne boste imeli
priložnosti!

»In kupa potegne svetlorumeno
ovratnico, jo zmečka v roki, se obrne
k neki ženski, ki se je ustavila pred
stojnico. In jo prepričuje o njeni
kakovosti. Starša očitno nima neme-
ne kupiti takšne ali podobne ovrat-
nice. Zato se obrne in odide. Proda-
jalec jo spremlja še nekaj korakov,
mečka v roki ovratnico in dokazuje
ženski njeno lastnost. Potem se vrne
in ukaže sprito ravnodušnosti ljudi,
potisne roko do komolcev v kup be-
stih ovratnic. Jih dvigne v vsaki
roki velik šop in zakliče filozofski
zaključek:

»Ne da bi vedel, človek često ne
stori listega, kar bi sicer moral stori-
ti. Kolikšno razkošje, gospoda, kolik-
šna skladnost barv, gospoda!»

Ta čudni trg so imenovali Trg lo-
povov, najbrž zato, ker je tu napro-
dajali tudi precej ukradenega blaga.
Več pa je blaga zakonitega porekla.
Sleer pa karabinerji pregledujejo
dovoljenja lastnikov stojnic in blaga.

Menda je sama beda organizirala
ta trg. Za njegove obiskovalce so ce-
ne v rimskih trgovinah previsoke. Tu
so nižje, na tudi lažje, bolje in dlje
lahko barantajo s prodajalcem. Sleer pa
se eni in drugi tudi bolje razumejo.
Mož za stojnico čaka ves teden na ta
dan, kupuje blago in se počeno uba-
da, da bi ga kupil čim ceneje in po-
tem s akromnim zaslužkom prodal.
Mož pred stojnico si mora dolgo od-
govoriti od zaslužka, da lahko kupi
kako malenkost na tem trgu in v tej
poplavi »razkošjas».

Sama beda je organizirala ta trg
pri Porta Porteze v predmestju Ri-
ma, tam onkraj mostu, ob vjurgasti
zeleni Tiberi. Vanja Kraljević

Rim, julija.

Rimu imajo velik trg cenovnih potrebščin, ki se razpo-
tegne vsako nedeljo zjutraj dva do tri kilometre daleč
na tistem koncu mesta ob Tiberi, kamor ne sega hrup
avtomobilskih motorjev, sicer kaže Rim drugacee lice,
kakor za vidijo tujci, mrko, zamajeno, lice skrbi za
vsakdanji kruh. Ob vhodu na ta trg stoji vrata, skozi
katera vstopi kakor skozi slavo, preden pride na trg, na katerem
se zbirajo in trgujejo roveži z vsem, kar si more človek mi-
sliti.

šajo kar na prostem ali v lesenih lo-
pah. Če prodajalec in kupec skleneta
kupitje, udarita drug drugega ob
dian in kupec odnese blago. Javno
je, da zahteva prodajalec najprej
takšno ceno, ki presega celo ceno v
najdražjih trgovinah sredi mesta.
Kupec pa ni presenečen, marveč ta-
kol sprisa na zadnji cent. Potem pa
se začne barantanje. Cena polgama
pada, dokler kupec ne obrne prodaj-
alca hrbta v trdnem prepričanju, da
ga bo poklical nazaj, ko si bo pre-
mislil.

vilji, da so od zadnjega kongresa
pred dvema letoma in splošnih
volitvah v 13 deželah, razen v
Veliki Britaniji, povečali število
svojih pripadnikov. Socialistične
stranke so pridobile na vplivu v
Belgiji, Kanadi, Danski, Finski,
Nemčiji, Japonski, Japonski, Mal-
tji, Novi Zelandiji, Nizozemski,
Norveški in Švedski.

Kongres bo zasedal pet dni.

Kongres socialistične Internacionale zaseda v Londonu in na njem sodelujejo delegati iz 30 od 40 včlanjenih dežel

London, 12. jul. (Tanjug). V Londonu se je danes začel četrti kongres socialistične Internacionale, ki se ga udeležuje 120 delegatov približno iz 30 dežel. Predseduje mu predsednik Internacionale in generalni tajnik angleškega laburističnega gibanja Morgan Philipps.

V svojem uvodnem govoru je Philipps poudaril, da svet ne

more biti prepričan o trajnem miru, dokler znatno število dežel ne bo imelo socialističnih vlad ali socialističnih strank z močnim vplivom. »S tem ne zmanjšujem naše sedanje moči,« je rekel Morgan Philipps, »miti ne dvomim o dobri volji drugih demokratičnih vlad, pa tudi na neposredno bodočnost miru ne gledam črno. Predvsem pa je treba ugotoviti, da je skrajne opravilo naših naporov, da vskladimo mednarodno politiko, okrepimo sodelovanje in zblizamo narode.«

O položaju socialističnih sil v raznih deželah sveta je Morgan Philipps rekel: »Ne mislimo, da nas dele bistvena nasprotja. Vsak dan se bolj zavedamo, da je svet nedeljiv in da so vsi problemi medsebojno tesno povezani. Morda ne bo treba več dolgo čakati na združenje vseh socialistov v eno organizacijo. Med nami ni nesporazumov glede končnega cilja. Gre predvsem za pota in sredstva.«

Proti vrnitvi Nemčiji in Japonski zaplenjenega premoženja

Washington, 12. jul. (AFP). Ameriško pravosodno ministrstvo se je izreklo proti zakonskemu osnutku, po katerem naj bi vrnilo vse nemško in japonsko premoženje, kolikor so ga ZDA zaplenile med drugo svetovno vojno in katerega skupna vrednost znaša 485 milijonov dolarjev.

Direktor Urada za tuje premoženje Attlee je danes izjavil v ožjem odboru Predstavnika doma, da se je ministrstvo hkrati izreklo za predlog vlade, naj bi japonskim in nemškim zasebnikom vrnilo premoženje v vrednosti največ 10 milijonov dolarjev. Ta ukrep, je rekel Townsend, bi zadovoljil 92 % izmed skupno 32.600 primerov, ki jih še niso rešili in katerih skupne premoženjske zahteve znašajo okrog 60 milijonov dolarjev.

Townsend je poudaril, da s tem ne b' upoštevali preostalih 8 % primerov, ki se tičejo velikih podjetij, kakor je »General Aneine Film Corporation«, ki je prevzela vlogo nekdanje »I. G. Farbenindustrie«.

Vodja angleških laburistov Attlee je začel razpravo o mednarodnem položaju za referatom na podlagi poročila ožjega odbora Internacionale, v katerem so delali predstavniki Norveške, Francije, Nemčije in Velike Britanije. Poročilo o mednarodnem položaju načena teme o OZN, o ženevski konferenci, razorožitvi, nemški varnosti in združitvi, o Aziji in Afriki.

Med druga važnejša vprašanja dnevnega reda kongresa sodijo revizija ustanovne listine OZN, evropska varnost, evropsko sodelovanje in svetovni načrt o medsebojni pomoči.

Socialistična Internacionala ima zdaj blizu 10 milijonov članov v približno 40 socialističnih strankah. Glede političnega uspeha socialističnih strank so ugotov-

JUŽNI VIETNAM ATENTATI

Saigon, 12. julija. Nekli pripadnik ločine Din Ksien je sinoči vrjel ročno granato na policijsko patroljo. Pri tem so bili trije policisti hudo ranjeni, nek cvrtnet je bil ubit, dva pa ranjena. Nereznanj so vržli ročne granate tudi na streho nekega javnega postolja.

SEVERNI VIETNAM POŠTNI SPORAZUM S FRANCIJO

Hongkong, 12. julija. Med Francijo in Severnim Vietnamom je bil sklenjen sporazum o rednem poštneju prometu. Pošta bo prevzemala navadna pismna dopisnice, dnevnike in revije. V kratkem se bodo začela med obema deželama pogajanja še o denarnih pošiljkah.

PARAGVAJ TRGOVINSKA POGAJANJA Z NEMČIJO

Asuncion, 12. julija. (AP). Sinoči je pripeljal v Asuncion zahodnonemška trgovinska delegacija, ki jo vodi svetnik ministrstva Hans Mangold. Nemci se bodo pogajali s predstavniki paragvajske vlade o novi trgovinski pogodbi med obema deželama.

TAJSKA ATOMSKA POMOČ ZDA

Washington, 12. julija. (AP). ZDA in Tajski (Siam) sta sklenili sporazum o mednarodni uporabi atomske energije. Po tem sporazumu bo prejela Tajska od ZDA na kredit 6 kg urana. Vrh tega bodo tajske strokovnjake podrobno informirali o gradnji in uporabi atomskih reaktorjev ter o uporabi radioaktivnih izotopov v kmetijstvu, industriji, medicini in biologiji.

ALZIR VEDNO NOVI NEMIRI

Alžir, 12. julija. (AFP). Včeraj so bili ubiti v Alžirju štiri ljudje. Na predst Biskra-Barija je skupina upornikov napadla neki potniški avtobus in ga zažgala. Med spopadom v bližini Bu-Arfe so varnostni organi ubili tri upornike in jih sedem ujeli.

KENIJA UPORNIKI V NAIROBIJU

Nairobi, 12. julija. (AFP). »Vojska in policija sta organizirali v predmestju Nairobija obsežno racijo, ker je že potekel rok, do katerega naj bi se uporniki predali. Arretiranih je bilo 387 upornikov, med njimi tudi nekaj članov vodstva gibanja Mau Mau.

VELIKA BRITANIJA NAZADOVANJE IZVOZA

London, 12. jul. (Tanjug). Britanski izvoz je v juniju nazadoval za eno tretjino. V tem mesecu je znašala njegova vrednost 187 milijonov funtov, približno 90 milijonov funtov manj od povprečja v aprilu in maju. Na skrajnje izvoza sta vplivali tudi stavki železničarjev in pristaniških delavcev.

INDONEZIJA VPRAŠANJE ZAHODNE NOVE GVINEJE

Djakarta, 12. jul. (AFP). Indonezijska vlada je sklenila znova predložiti vprašanje zahodne Irjana (zahodne Nove Gvineje) Generalni skupščini OZN. Kaže, da je prišlo do tega sklepa sprito resolucije bandunške konference, ki je podprla indonezijsko stališče v sporu z Nizozemsko.

IZRAEL INCIDENTA NA SIRSKO-IZRAELSKI MEJI

Tej Aviv, 12. jul. (AFP). Na sirsko-izraelski meji je prišlo do dveh incidentov. Prvi se je pripetil sinoči, ko so Sirci streljali na izraelske kmete, ki so dolžni na njih v bližini meje. Kmetje so se branili z orožjem. Nekaj ur poenise so Sirci obstreljevali cesto blizu vasi Hulata. Civilisti in neka izraelska policijska patrolja so odgovorili s streljanjem. Spopad je trajal pol ure.

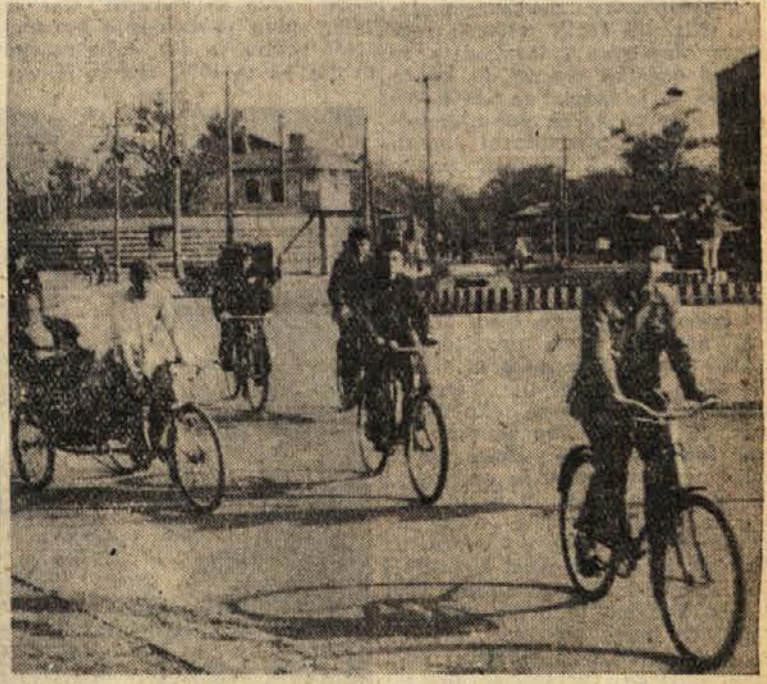
Ali bodo pomoč ZDA tujini še znižali?

Washington, 12. jul. (AFP). Ameriški predstavniki dom je sprejel danes zakonski osnutek o pomoči tujini, pri čemer pa je kredite, ki jih je zahtevala vlada, znižal za 628 milijonov dolarjev. Zdal določa zakonski osnutek kredite v znesku 2,64 milijarde dolarjev za vojaško in gospodarsko pomoč tujini v letu, ki se je začelo 1. julija.

Senat se bo bržkone izrazil proti takemu zmanjšanju kreditov in bo zahteval, naj bi sprejeli prvotni predlog vlade, ki je terjala 3,48 milijona dolarjev. Vlada pa je izjavila, da bi utegnili zmanjšanje kreditov »hudo ovirati« izvajanje programa pomoči tujini.

stopnjah državne organizacije tako imenovani narodni posvetovalni svet. To je nekakšna vrsta naše bivše Ljudske fronte, v kateri sodelujejo stranke in organizacije, ki so sodelovale v narodnoosvobodilni borbi in ki sprejemajo program izgradnje socializma, pa tudi posamezne ugledne osebnosti. To delo obravnava vse važnejše zadeve, določa svoja gledišča in daje svoje predloge.

Gospodarstvo vodijo po podrobnem, centraliziranem načrtu. Splošni načrt je sestavljen po re-

Kitajski delavci na poti v tovarno v Kantonu

za Vsekitajsko skupščino in pokrajinske skupščine izvolijo nižja predstavnika telesa posredno. Razen skupščin je na vseh

sorih in zajema vsa važnejša gospodarska podjetja. Podjetje dobi načrt s temeljnimi materialnimi in finančnimi pokazatelji. Razen tega sestavljajo pokrajine na podlagi takšnega načrta svoje krajevne načrte, ki sodelujejo v splošnem načrtu. Sistem planiranja je podoben našemu prejšnjemu sistemu s tako imenovanim planiranjem »od zgoraj« in »od spodaj«.

Ta sistem vodenja države in sistem planiranja sta zasnovana na podlagi sedanjih proizvodnih sil in sedanjih pogojev gospodarskega razvoja Kitajske. V marsikaterem oziru uporabljajo praksu in izkušnje Sovjetske zveze. Po tem sistemu zdaj na Kitajskem uspešno mobilizirajo in koncentrirajo proizvodilne sile za izpolnjevanje važnih gospodarskih nalog, zlasti na področju industrializacije dežele.

Ta sistem ima seveda tudi svoje slabe strani, ki jih ni dobro poznamo. To so: rast državnega in upravnega aparata v podjetjih, težnje po togem upravnem obravnavanju gospodarskih zadev, pomankanje povezave in vskladitve načrtov, pogoste spremembe v načrtih itd. Razen tega se pojavlja še vprašanje razpisnosti v gospodarstvu in državnem aparatu, dalje vprašanje velikih proizvodnih stroškov in nezadostnega izkoriščanja rezerv, vprašanje kakovosti in izbire proizvodnje itd.

Vodstvo sedanje LR Kitajske vidi te pomanjkljivosti in se v svojih govorih, tisku in propagandi, z mobilizacijo prek družbenih organizacij bori proti tem konkretnim pojavom, ne da bi iskalo vzroke v samem sistemu, marveč v njegovi nedograjnosti in nezadostni okrepitvi. Če presojamo kitajske razmere v luči naših in če imamo pred očmi naše izkušnje, se nam zdi, da je v nadaljnjem razvoju družbenega sistema sedanje Kitajske nevarnost, da bi se razvil birokratizem, ki bi lahko zaviral gospodarski razvoj socialistične demokracije. Vodstvo LR Kitajske pa tega vprašanja zdaj ne načena v vsej njegovi ostrini, ker se sistem kot rečeno šele razvija. Pa tudi, če bi ga kako načeli, smo prepričani, da bi znali voditelji sedanje Kitajske, ki imajo bogate izkušnje v vodenju države ter obravnavanju gospodarskih in splošnih družbenih zadev, urediti tudi to vprašanje.

Na splošno napravijo kitajski državni in gospodarski voditelji, s katerimi smo navezali stike, vtis zelo skromnih in samokritičnih ljudi. O svojih napakah in težavah v delu govore odkrito in prosijo za mnenja in nasvete. Z njimi lahko obravnavate vse njihove stvarne zadeve, izmenjavate mnenja in, če se vam ne zdi kaj prav, jim lahko to tudi poveste. Pri nekaterih splošnih, bolj teoretičnih težah glede družbenega sistema in poti v izgradnji socializma smo opazili razliko v glediščih in se nismo mogli zmeraj sporazumeti. To pa je stvar tesnejšega medsebojnega spoznavanja ter širše izmenjave mnenj in izkušenj.

Viljko Begović

PROIZVODNJA NEKATERIH PODJETIJ NA ŠTAJERSKEM IN KOROŠKEM

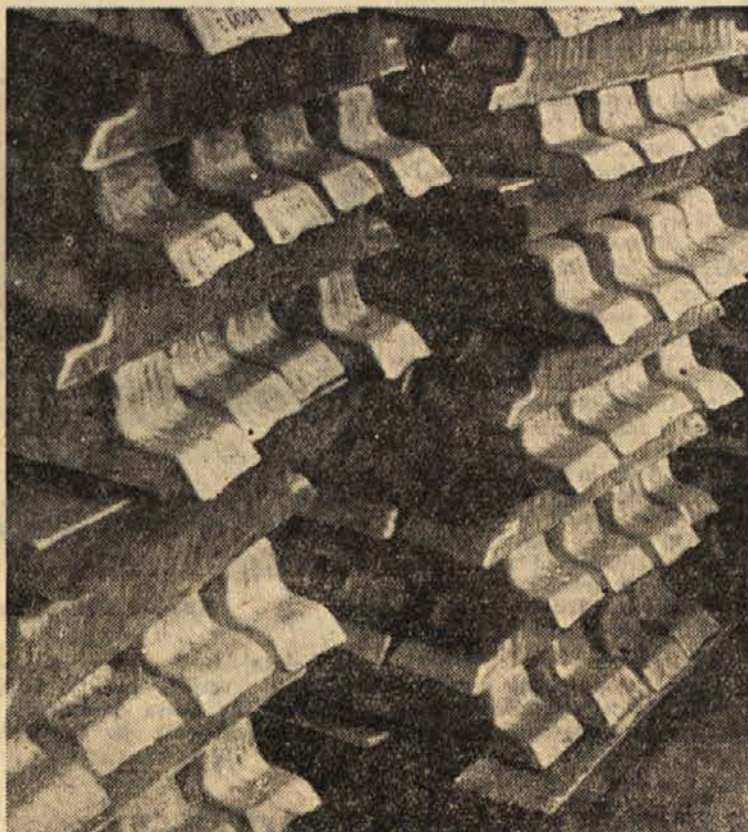
Aluminij, železo, svinec

Tovarna v Kidričevem je presenetila domače in tuja tržišča z izvrstno glinico in čistim aluminijem

V letošnjih prvih šestih mesecih so kolektivi številnih velikih in manjših industrijskih in rudarskih podjetij na Štajerskem in Koroškem dosegli proizvodne uspehe, ki jih menda ni moč primerjati z rezultati nobenega doslej minulega polletnega obdobja.

PRVIH 257 VAGONOV ALUMINIJA

Prav gotovo kaže najprej zapisati, da je delovni kolektiv Tovarne glinice in aluminija v Kidričevem dokaj zasneljivo stopil v krog izpolnjevalcev proizvodnih nalog našega družbenega plana. V prvih štirih mesecih rednega obratovanja tovarne — to je od začetka marca do konca junija — je izdelal za 5,89% več glinice in za 4,67% več aluminija, kot je predvideval načrt. Hkrati so v Kidričevem presenetili tudi s kakovostjo. Tako so na primer nedavno tega prejeli pohvalo inozemskega kupca glinice, za katero v tujini menijo, da je izvrstna v tehnološkem in kemičnem pogledu, proizvodnja pa jo bodo uspeli letos blizu 17.000 ton namesto sprva predvidenih 14.000 ton. Nič drugače ni s kakovostjo aluminija. Njegovo stopnjo čistosti so že tako dvignili, da za praktično uporabo ni več imel potrebne trdote. Zato zdaj njegovo čistost že omejujejo. V podjetju menijo, da bi bilo spričo naših deviznih težav in tovarniških potreb po uvoznem kriolitu in anodni masi koristno, če bi ga izvozili vsaj 500 ton. Tolikšno količino bi doma povsem verjetno lahko pogrešali, saj bi ta odpadla od bolj ali manj nepredvidenega presežka proizvodnje. Na drugi strani pa bi v Kidričevem to radi storili zaradi tega, da bi se na svetovnem trgu tudi z aluminijem čimprej pojavili in uveljavili.

Bloki aluminija, izdelanega v Kidričevem

je obeležena z 99,99% in je po kakovosti najboljši v Evropi. Zato ga precej izvažajo in dosegaajo z njim na svetovnem trgu cene, ki so povprečno za 15% višje od maksimalnih prodajnih cen svinca v Jugoslaviji!

IZKORISČANJE TEHNIČNE ZMOGLJIVOSTI STAVEV PORASLO ZA 10%

Rezultati novega sistema nagrajevanja so bržkone najbolj očitni v Mariborski tekstilni tovarni, ki daje delo nad 3500 delavcem in uslužbencem. Od konca lanskega leta je namreč število članstva kolektiva naraslo le za kakih 20 delovnih moči, a izkoriščanje tehnične zmogljivosti

sti statev kar za učinkovitih 10%! Storitnost pa je porasla tudi v predilnicah, katerih kolektivi so izpolnili polletni plan v višini 101%. Najvišje so se v prvih letošnjih šestih mesecih povzpeli v sukančarni (144,4%), največ težav pa so zabeležili v oplemenilnicah. Medtem ko so kolektivi tkalnic presegli proizvodni plan za 8%, je bilo oplemenjenih komaj za 2,7% tkanin več, kot je predvideval načrt. Vzrok temu je pomanjkanje sušilnih naprav v oplemenilnicah, posledica pa precejšnje kopičenje surovega blaga.

Vj. K.

Trgovine naj bodo odprte tudi OB SOBOTAH POPOLDNE

Izkušnje narekujejo revizijo predpisov o poslovalnem času trgovin

Vse pogosteje se slišijo in zadnjem času pritožbe iz vrst potrošnikov zaradi zapiranja trgovin ob sobotah popoldne. Začelo se je v Ljubljani. Kmalu so zgledu na Ljubljano sledili tudi nekateri drugi okraji v Sloveniji. Pretekli petek so na skupni seji MLO Ljubljane v diskusiji sprožili tudi to vprašanje in problematiko trgovskih mreže, naker so sklenili, da bodo o tem razpravljali na eni izmed prihodnjih sej. Tudi na sestanku predstavnikov gostinskih obratov in sindikata gostinskih delavcev, ki je bil v ponedeljek v zvezi z zagotovitvijo tedenskega počitka gostinskemu osebju, so se v diskusiji lotili tega vprašanja, pri čemer so ugotovili, da zapiranje trgovin ob sobotah škoduje zlasti turizmu in tudi ni utemeljeno, ker je tedenski počitek delavcem in uslužbencem v trgovini itak zagotovljen s prostimi dnevi. Največ pritožb pa prihaja seveda iz vrst samih potrošnikov.

Prizadevanje kolektivov v trgovini, da imajo poleg nedelje še prosto soboto popoldne, je sicer s stališča osebnih interesov delavcev in uslužbencem v trgovini razumljivo, ni pa v skladu z interesi potrošnikov in z nalogo trgovine, da čim bolj posreduje prodajo blaga med proizvajalci in potrošniki. Zahteva trgovskih kolektivov po prosti soboti popoldne ima očitno svoje korenine še v miselnosti iz dobe administrativne distribucije blaga, ko v trgovini ni bilo nobene pobude, da bi čim bolj postregli potrošnika, ki se je moral zadovoljiti s tem, kar mu je trgovina nudila in kako ga je postregla. Trgovina takrat ni čutila potrebe prilagoditi se željam potrošnikov. V našem novem gospodarstvenem sistemu pa taka miselnost ni na mestu. Nasprotno, trgovina bi si morala prizadevati, da potrošniku čim bolj olajša nakup tistega, kar potrebuje. Zato bi moralo priti do veljave načela, da so trgovine odprte vsako popoldne. Večina delovnih ljudi v

industriji, v uradih in pisarnah je zaposlena popoldne. Zlasti gošpodinje, ki so zaposlene popoldne, lahko kupujejo le v popoldanskih urah. Najmanj pa je upravičeno zapirati trgovine ob sobotah popoldne, ko je treba nakupiti še za nedeljo. Mislimo, da bi bilo celo prav, če bi bile posamezne trgovine v velikih mestih odprte tudi še potem, ko so zaprte ostale trgovine, recimo do desete ure zvečer, in pa ob nedeljah, kakor je to že uvedeno v nekaterih drugih velikih mestih v naši državi. Ne smemo misliti, da je taka ureditev neizvedljiva z ozirom na delovni čas osebja v trgovini in glede na tedenski počitek. Z izmenami ali primernimi turnusi se da tako poslovanje urediti brez odkritve načela osemurnega delavnika in brez odkritve zagotovljenega prostega dne v tednu. V večini primerov bi bilo mogoče zagotoviti delavcem in uslužbencem v trgovini tudi enkrat na teden prosto popoldne, da si lahko sami nakupijo, kar potrebujejo.

O težavah, ki jih povzročajo potrošnikom zapiranje trgovin ob sobotah popoldne, imamo menda že dovolj izkušenj. Mar naj si delavci in uslužbenci, ali pa gošpodinje, ki je dopoldne zaposlena, že v petek kupi n. pr. hrano za nedeljski izlet, ki se zlasti v vročih dneh do nedelje sigurno pokvari, če so celo vse delikatesne trgovine ob sobotah zaprte. Mar večina potrošnikov ne čuti prav soboto popoldne potrebe kupiti si perilo ali čevlje, ali pa recimo električno vrvice, gumo za kolo, razno železnilo ali oljnato barvo, da v nedeljo doma kaj popravi oziroma obnovi. Ob sedanjih ureditvah v pisarnah in uradih vsako soboto dopoldne dogaja, da uslužbenke gošpodinje, pa tudi uslužbenci pod najrazličnejšimi izgovori zavlačujejo delo, da si kaj kupijo. V tovarnah si izmišljajo, da morajo prav ob sobotah dopoldne k zdravniku, potem pa izkoristijo priložnost za nakup v trgovini.

V uradih in podjetjih skušajo to ubajanje z dela zavreti na razne načine, vendar brez pravega uspeha.

Naravnost nevzdržno pa je zapiranje trgovin ob sobotah popoldne z ozirom na tujski promet. Prav ob sobotah prihaja v Ljubljano največ ljudi s podeželja, ki ne morejo vseh nakupov opraviti dopoldne, zlasti če imajo še posle v uradih ali če vlak prispe v Ljubljano razmeroma pozno. Ob sobotah prihajajo izletniški avtobusi s tujci iz sosednje Avstrije in Italije, pa tudi iz drugih dežel, pa si ne morejo kupiti niti spominčka. Kadarkoli pa so prireditve Gospodarskega razstavišča, prihajajo v Ljubljano številni obiskovalci s podeželja, ki najdejo popoldne vse trgovine zaprte.

Večkrat se iz vrst trgovskih uslužbencev sliši, češ tudi v nekaterih drugih državah imajo določene dni v tednu trgovine popoldne zaprte, da celo v soboto. Ne glede na to, da bi lahko navedli tudi nasprotne primere iz inozemstva, kjer so posamezne trgovine v velemestih odprte tudi ponoči, za nas to ne more biti odločilno. V kapitalističnih državah ovirajo svobodno trgovino z najrazličnejšimi dogovori, s katerimi ustvarjajo pogoje trgovanja v nasprotju z interesi potrošnikov. Kar pa se tiče tako imenovane »angleške sobote«, naj le pripomnimo, da izvira ta ureditev v Angliji iz verskih predsodkov, zaradi katerih prirejajo večino javnih prireditev, tudi športnih, ob sobotah popoldne, češ nedelja je »gosposod dan«.

Res je, da predpisi o poslovalnem času v trgovini ne prepovedujejo odpiranja trgovin ob sobotah popoldne, toda čas, ko morajo biti trgovine odprte, je določeno tako, da je s tem v celoti izkoriščen osemurni delavnik in bi moralo osebje trgovskega podjetja, ki bi hotelo poslovati tudi ob sobotah popoldne, delati nadure. Čas bi bil, da začnemo razmišljati o reviziji predpisov o poslovalnem času trgovin, zlasti glede poslovanja trgovin ob sobotah popoldne. Menda bi kazalo razpravljati tudi o tem, ali je morda trgovina po predpisi o oblikovanju plačnega sklada premalo stimulirana, da bi si bolj prizadevala povečati promet in s tem tudi plačni sklad, ali pa so odločilni drugi vzroki, da niti posamezni trgovski kolektivi ne čutijo potrebe izkoristiti velike možnosti prodaje prav ob sobotah popoldne.

F. S.

Plenum sindikata lesno-industrijskih delavcev Jugoslavije

V Novi Gradski je bil plenum sindikata lesnoindustrijskih delavcev Jugoslavije, na katerem so obravnavali sklepe III. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije in probleme strokovne izobrazbe delavcev, zaposlenih v lesni industriji. Plenum je sklenil, da bo konec aprila ali v začetku maja prihodnjega leta III. kongres sindikata delavcev lesne industrije.

Med osnovne vzroke nezadovoljivega poslovanja omenjenih podjetij je bržkone šteli monopolni položaj, ki ga imajo, in sistem nagrajevanja uslužbencev, ki vse premalo stimulira prizadevanost posameznikov. Ker pa je prav pri tovrstni dejavnosti razmeroma lahko določiti normative, je toliko bolj utemeljeno reči, da so vzroki malomarnega poslovanja omenjenih podjetij zgolj subjektivnega značaja. Dasi smo že sredi turistične sezone, je vendar možno ukreniti še marsikaj koristnega za izboljšanje na tem področju. Morda ne bi bilo napačno — posebno na Jesenicah — če bi se tudi nekatera proizvodna podjetja, kot na primer Tovarna žganja in likerjev Badel, nekatero tobakne tovarne in »Doma« sama zavezala za prodajo svojih izdelkov na omenjenih postajah. Šal bi bila to uspešna propagandna poteza v njihov prid, hkrati pa učinkovit korak proti sedanjemu monopolnemu položaju prej omenjenih podjetij.

Jože Zilek.

Z USTANOVNEGA OBČNEGA ZBORA STROKOVNEGA ZDRUŽENJA PEKOV LR SLOVENIJE

ZDRUŽENJE BO SKRBELO ZA STROKOVNI DVIG KADRA

Prončevalo bo tudi probleme, ki se pojavljajo v zvezi s preskrbo kruha

Minulo nedeljo so se zbrali delegati iz LR Slovenije na svoj I. ustanovni občni zbor Strokovnega združenja pekov. Ob tej priložnosti so delegati ugotovili, da postaja preskrba prebivalstva s kruhom resen problem in to ne samo v mestu, temveč so isti problemi tudi na podeželju. Zastarele peči so postale neekonomične, če jih kurijo z drvmi, in bo treba čimprej preiti na sistem kurjenja s premogom in z električno energijo. Strokovno združenje bo imelo tudi nalogo, točno proučiti probleme, ki se pojavljajo v zvezi s preskrbo kruha, in seznaniti merodajne forumne o graditvi novih peči, ki bodo ekonomsko ustrezale sedanjim razmeram.

Delegat iz Maribora je pojasnil, da je imel Maribor pred vojno 40 peči, medtem ko jih ima zdaj samo še 17 vzlic temu, da se je število prebivalstva enkratno povečalo. To dejstvo nas opozarja, da bo Združenje pekov, ki so ga ustanovili, imelo pomembne naloge, da prouči vse probleme in da ugotovi, kakšne peči naj gradijo, da bo ustrezalo krajevnim potrebam.

Združenje bo tudi skrbelo za strokovni dvig kadra, saj imamo povprečno starost v kadru 40 let, dotok novega kadra pa še zdaleka ni zadovoljiv, saj imamo dotok po osvojitvi za 50% nižji pred vojno. Prav tako bo treba upoštevati predloge Združenja, da se učna doba podaljša za eno leto, ker je dvoletna učna doba prekratka, da bi si vajence v tej stroki lahko pridobil znanje celotnega tehnološkega procesa. Naloga Združenja je tudi, da proučuje možnosti za izboljšanje kvalitete kadrov in izdelkov, da se poveže z inozemstvom; da sodeluje z različnimi inštituti in biroji ter na podlagi ugotovitev za izboljšanje kvalitete seznanja svoje člane prek dnevnega časopisa o rezultatih izboljšanja kruha in peciva.

Ugotovilo se je, da že doma izdelujemo mešalne stroje, vendar bo treba sčasoma s temetati izdelovati kompletne pekovske peči. Sčasoma bo treba preiti tudi na ostalo mehanizacijo po obratih, kar pa je za sedaj še otežkočeno. Združenje bo imelo nalogo pritegniti svoje člane, da sodelujejo pri kulturno-prosvetnem delu vzlic težavam, ki so v specifičnosti njihovega dela. Strokovno združenje pekov LR Slovenije bo pravomočno začelo poslovati, ko bo pravilnik Združenja potrdil Zbor proizvajalcev LR Slovenije.

J. D.

IZ POPOTNIKOVE BELEZNICE

Podjetja, ki nočejo denarja...

O pomembnosti jeseniškega kolodvora za mednarodni notranji promet je bilo že toliko povedanega in napisanega, da bi bilo sleherni ponavljanje odveč. Niti o novi železniški postaji, ki ji je, kakor kaže, soljeno, da se bo na pol dograjena postarala, tokrat ne bom pisal. Ker pa smo v sredini glavne turistične sezone, se mi zdijo koristne povedati nekaj kritičnih misli o naravnosti klasični nezainteresiranosti gospodarskih podjetij na železniški postaji na Jesenicah.

Zaradi boljše presoje bom navedel uvodoma nekaj števil. Skozi železniško postajo na Jesenicah je v minulem letu potovalo samo v smeri pre-

dora pod Karavankami in obratno okrog 160.000 ljudi. Casovno odpade malone dve tretjini omenjenega števila potnikov kajpak na početne mesece. Po dosedanjem prometu sodeč, pa se bo število tujcev, ki potujejo prek Jesenic, povzpelo na 200.000, saj obratno ne bo progi v obeh smereh že sedaj 8 vlakov, ki potrebujejo vsa tedensko na razpolago še dve posebni kompoziciji. Tako torej prispe v glavni turistični sezoni na jeseniško postajo po 2000, večkrat pa tudi več potnikov dnevno. Formalnosti v zvezi s kontrolno potnih dokumentov in carinskih pregledov potekajo vsako leto bolje. Vse drugačno pa je poslovanje gostinskega podjetja in trafike, zaradi česar gre vsako leto precej denarja v izgubo.

KO PRIDE VLAK... Na tretji tir, si potniki kajpak zaželijo okrepčilo, privoščijo pa si ga lahko le tisti, katerih vagoni se ustavijo v neposredni bližini okrepčevalnice, ki ima na eni strani naslov »Gostinsko podjetje Triglav«, na drugi pa »Trafika«. Če ti »srečni« potniki, razpolagajo s primerno dozo vztrajnosti, se jim kdaj pa kdaj posreči priklicati koga iz omenjenega gostinskega podjetja oziroma prodajalno tobaka. Ostalim potnikom, katerih vagoni se niso zadržali ob »Triglavu«, pa ne preostane drugega, kakor da se ob misli na okrepčilo odpeljejo skozi predor...

Tako je, kadar se — kot smo omenili — ustavi kompozicija na tiru pri okrepčevalnici. Kadar pa mora vlak zaradi tehničnih razlogov pripeljati na tir, ki ne teče neposredno ob okrepčevalnici, tedaj pa tudi najsposobnejši kričati ne more priklicati natakariče oziroma prodajalke iz »Triglava« in »Trafike«. Na vprašanje, zakaj ne ponuja cigaret vzdoš kompozicije, prodajalka odločno zatrjuje, da je »plačana samo za notr«. In tako se zgodi, da so stotaki, ki jih je marsikateri gost na povratku privarčeval do Jesenic in jih tam namenil »pretopiti« v vino in cigarete, toliko bolj dobrodošli raznim priklicateljem, valutam in Beljaku in Celovcu, ki »velikodušno« kupujejo »ničvredne« dinarje po 30 in celo 40 za šiling...

Iz vsega tega izhaja, da pomanjkljiva organizacija in nezainteresiranost omenjenih podjetij na jeseniški postaji škoduje našemu gospodarstvu in ugledu naših gospodarstvenih podjetij, kar pa je hkrati slabo sprečevalo tudi za mestne in okrajne gospodarske oziroma tujsko-prometne organe. Le-ti bi v desetih letih po osvojitvi že lahko poskrbeli, da bi se stanje izboljšalo. Mar je res tako težko najti nekaj gibnih prodajalcev in prodajalcev, ki ne bi bili plačani vsamo za notr? Še je mar res tako težko živjeti v položaju gosta in razumeti, da si želi okrepčilo in zapraviti denar, ki ga je »za vsak slučaj« prihranil do obmejne postaje?

Ko govorimo o vsestranskem škodljivih posledicah malomarnega poslovanja podjetij na jeseniški železniški postaji, ne smemo pozabiti, da je v Zagrebu bo od 12. do 14. julija konferenca predstavnikov železniških uprav Jugoslavije, Grčije in Turčije. Na konferenci bodo obravnavali vprašanje dopolnitve sedanje tarife za prevoz blaga med Jugoslavijo in Grčijo in za prevoz blaga v tranzitu preko teh dežel v Turčijo in obratno.

Iz Ljubljane

Dobili bomo Dom civilne zaščite

V novem posloju bodo združene organizacije z nad sto tisoč člani

Na seji sveta za notranje zadeve MLO Ljubljana so sprejeli osnutek načrta za gradnjo Doma civilne zaščite. Dom bo namenjen poklicni gasilski četi, Protiletalski četi zaščiti, Gasilski zvezi, Izvenarmadnemu centru, Predvojaški vzgoji LRS in Gasilski šoli LRS. MLO, Svet za kulturo in prosveto ter Gasilska zveza LRS so že odobrili prva investicijska sredstva, s katerimi bodo Dom lahko v nekaj letih dogradili. Stavbo bodo gradili v etah in po tem Domu povedo skromna posajnska. Ko bo le-ta dograjen, bo v njem združena celotna operativna naše civilne zaščite. Pomembno zanj je to, da bodo dobile v njem prostor vse ustanove in organizacije, ki po sorodnosti dela sodijo skupaj, saj imajo vse isti cilj — v mirnem času braniti ljudsko premoženje pred požarom in elementarnimi nesrečami, v vojnem času pa braniti zaledje.

Gradnja doma civilne zaščite pa je utemeljena tudi iz ekonomskega oziroma. Vse organizacije in ustanove doslej životarijo v neprimernih prostorih, razmetanih po vsem mestu in celo v okolici Ljubljane, kar seveda zahteva precej izdatkov in dobre volje uslužbencev. Tako životari poklicna gasilska četa v Mestnem domu že od 1896. leta. Z naraščanjem mesta in vedno pogostejšimi požari pa se je tako v začetku pokazalo, da so prostori neustrezni. Neprekinjena gasilska služba

namreč zahteva večje število smotno porazdeljenih prostorov, ki bi omogočili hitro in boljše delo. Dosedanji prostori ovirajo hiter nastop gasilcev v primeru požara. Čas (tri minute), ki ga porabijo gasilci, pridejo po danem alarmu od Mestnega doma do centra mesta, bodo s smotrnejše porazdeljenimi prostori in boljšimi tehničnimi pripravami verjetno še zmanjšali.

V nove prostore se bo vselila tudi prostovoljna gasilska organizacija, ki je v Sloveniji ena najmočnejših množičnih organizacij, saj je v njej včlanjenih več kot 64.000 članov. Sedaj ima prostore v lesenih barakah v Veselovi ulici, ki pa jih bodo z ureditvijo te ulice prej ali slej poridli. Z združitvijo prostovoljnega gasilskega društva in redne gasilske čete v eni stavbi, se bo dvignila celotna dejavnost te službe. V enako težavnem položaju je tudi Gasilska četa v Medvodah. Predavatelji se morajo tja voziti, kar povečuje stroške. V gasilske namene je sedanja stavba in okolica neprimerna, ker je načln šolanja gasilcev drugačen od šolanja v drugih strokovnih šolah.

Prav take probleme ima tudi Protiletalska zaščita, ki zajema v celoti okrog 40.000 oseb v starosti od 15 do 55 leta. Razen šolskih prostorov potrebuje PLZ tudi prostore za skladiščenje opreme in strojni materiala, ki je potreben različnih posegih in akcijah, laboratorij za šolske namene in plinsko celico za preizkušnjo plinskih mask in šolanje tečajnikov.

V novem domu Civilne zaščite bo imelo lahko predavanja tudi 3300 vojnih obveznikov in obveznikov izvenarmadne vzgoje, ki imajo zdaj predavanja v 17 učilnicah na različnih mestih v Ljubljani.

V stavbi novega doma bo mnogo skladišč in zaklonišče, v prtilišču garaže za gasilska vozila, v ostalih nadstropjih pa pisarne, telefonska in radijska postaja UKV, pisarne, učilnice, konferenčna soba, telovadnica, internat itd. Nove stavbe se bodo lahko posluževali tudi organizacija RK, UROJ, ZB in drugi.

Ce pomislimo, da bo novi Dom civilne zaščite združen v svojem posloju organizacije z nad sto tisoč člani, vidimo, da je gradnja novega doma pomembna in potrebna.

L. P.

Mednarodno študentsko srečanje

Ljubljana, 12. julija. Danes dopoldne se je v prostorih kluba poslancev MLO začelo Mednarodno študentsko srečanje. Udeležujo se ga 27 zastopnikov univerzitetnih centrov iz Švedske, Islandije, Francije, Finske, Danske, Nemčije, Italije in Norveške ter skupina študentov-ekspertov iz ZDA, ki proučujejo kulturno in politično življenje pri nas. Namen srečanja je, da se udeleženci o kvalitetnih predavanjih in razgovorih spoznajo s političnim, gospodarskim in kulturnim položajem pri nas ter z našimi študenti izmenjajo poglede na ta vprašanja. Zato so v program vključena predavanja uglednih univerzitetnih profesorjev ter študentov-članov Kluba za mednarodna vprašanja, orledi objektov, izleti itd.

Srečanje je pripravil Klub za mednarodna vprašanja Zveze študentov Jugoslavije v Ljubljani. G.

ZADNJI LOČENI SEJI OLO KRANJ IN RADOVLJICA

Izvolili so odbornike za novi Okrajni ljudski odbor

Kranj, 12. jul. Danes dopoldne sta bili tako v Kranju, kot v Radovljici zadnji ločeni seji Okrajnih ljudskih odborov v sedanjem sestavu. Osnovno vprašanje, o katerem sta razpravljala oba Okrajna ljudska odbora, je bilo poročilo pripravljalnega odbora za formiranje komun na Gorenjskem. Seji Okrajnega ljudskega odbora v Kranju sta prisostvovala tudi član Izvršnega sveta LRS Franc Popit in predsednik Republiškega zbora proizvajalcev LRS Mavricij Borec. Okrajni ljudski odbor v Kranju je razpravljal še tudi o nekaterih tekočih gospodarskih vprašanjih.

Uvodoma je prebral predsednik OLO Kranj Miran Košmelj poročilo, ki ga je za to sejo pripravilo predsedstvo pripravljalnega odbora za formiranje komun na Gorenjskem.

Iz poročila je bilo razvidno, da je pripravljalni odbor vse od izvolitve dalje aktivno delal in opravil obsežne naloge v pripravah za prehod na novo ureditve občin in okrajev. Dosedanje delo-

vanje pripravljalnega odbora se zrcali zlasti v aktivnem političnem delu na terenu, v delu številnih komisij, v vsklajevanju številnih pravnih predpisov itd.

Nadalje je predsednik Okrajnega ljudskega odbora Košmelj podrobno razložil določbe zakona o ureditvi občin in okrajev s posebnim poudarkom na delovanju družbenih planov, proračunov in skladov. Temeljito je obrnil tudi pristojnosti občin oziroma okraja v prihodnosti. Po tem poročilu je bil obrazložen tudi način volitev odbornikov v nov skupni okrajni zbor in zbor proizvajalcev za Gorenjsko. V bodoči 60-članski okrajni zbor je OLO Kranj izvolil 37, v bodoči 60-članski zbor proizvajalcev pa 34 ljudskih odbornikov, medtem ko so ostala odborniška mesta izpolnili odborniki sedanjega OLO v Radovljici.

V nadaljevanju razprave je OLO imenoval tudi komisijo za pripravo prevzema uradnih knjig, arhiva, spisov in inventarja OLO, na čelu katere bo odbornik Cene Beznik.

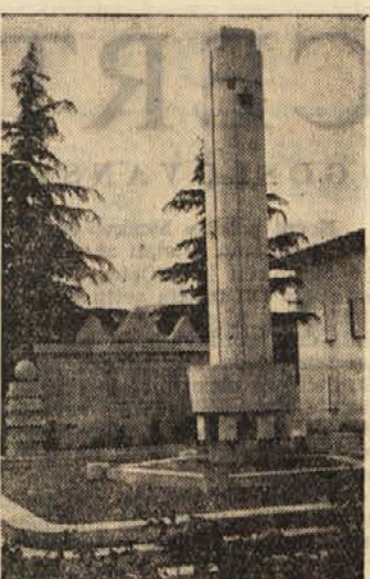
Nadalje so izvolili tudi skupno komisijo za upokojene vojaške osebe, kateri bo predsedoval odbornik Ivan Bertonec-Johan. Obravnavali so tudi predlog za spremembo družbenega plana okraja Kranj za leto 1955 v zvezi s priložbo LOMO Kranj na delitev dohodkov med OLO in LOMO. Razen tega so govorili še o nekaterih manj pomembnih tekočih zadevah.

NOVO MESTO OB SPOMINU NA JANEZA TRDINO

Nocoj, 13. julija, bo ob 20. uri v Domu ljudske prosvete literarnopisepki večer, ki ga prireja ob 50-letnici smrti pisatelja *Janeza Trdine* novomeška Ljudska univerza in KD Dušan Jerb. Na večeru bodo sodelovali člani Društva slovenskih književnikov Janez Menart, Marička Znidaršič, Beno Zupančič, Miško Kranjec in Severin Šali (uvodna beseda), črnomaljski oktet in moški pevski zbor KD Dušan Jerb. Vstopnine na proslavi ni. Prireditelji vabijo Novomeščane, da z obilnim obiskom počastijo spomin slovenskega pisatelja.

S seje obeh zborov OLO Novo mesto

V ponedeljek dopoldne je bila v Novem mestu predzadnja skupna seja obeh zborov OLO Novo mesto, na kateri so rešili več upravnih zadev, nato pa izvolili člane novega OLO za bodoči novomeški okraj. V okrajni zbor OLO Novo mesto, ki bo šteje 60 odbornikov, so izmed sedanjih 50 izvolili 42 odbornikov, v bodoči zbor proizvajalcev pa 25 odbornikov od dosedanjih 43 — 17 za proizvajalsko skupino industrije, trgovine in obrti, 18 pa za proizvajalsko skupino kmetijske. Zadnja seja obeh zborov OLO bo konec prihodnjega meseca.

Spomenik žrtvam zadnje vojne v Renča

Praznovanje občinskega praznika v Renča

V Renča na Goriškem so v nedeljo v navzočnosti predstavnikov političnega in javnega življenja goriške skupnosti komun, tretjič praznovali svoj občinski praznik. Osmi julij jih spominja na zgodovinski dan pred štirinajstimi leti, ko so napredni ljudje z vse Primorske pod vodstvom delegata CK KPS pokojnega narodnega heroja Antona Veliučka-Matevža na konferenci na Krmečnicah sprejeli temeljna načela OF skupaj s pozivom na oboroženo borbo proti okupatorju ter

IZ PTUJSKEGA OKRAJA

Pletarska obrt v Halozah

V Dobrini pri Zetalah v Halozah je pred kratkim začel obratovati nov obrt »Pletarne« iz Ptuj. V njem plete osem deklet pod strokovnim vodstvom pletarskega mojstra. Obrat ima vse možnosti za razvoj in bo sčasoma zaposlil še več ženske delovne sile, katere zaposlitev je v Halozah velik problem.

Z ustanovitvijo žetalskega obrata se je podjetje »Pletarna« prvo lotilo reševanja problema odvisne ženske delovne sile v Halozah. Na bivšem zadržnem posestvu bodo uredili nasade žlahtne vrbe, tako da bo obrt imel svojo surovino in se bo sčasoma osamosvojil. Za sedaj pletarski material dovažajo iz Ptuja. Ko bodo še poslopja na posestvu pre-

Veterinarski pripomočki zavarovancem živine

DOZ bo dodelil na področje KZ Ormož, Obrež in Središče razne veterinarske pripomočke v vrednosti 80.000 dinarjev. V teh krajih so namreč živinorejci kolektivno zavarovali govejo živino in pripomočke bo prejela vsaka vas, ki ima vsaj nekaj zavarovancev. Da bi živinorejce poučil, kako ravnati s pripomočki za prvo pomoč živini (troakarji in požiralniki cevni), bo DOZ priredil v Živinorejskem domu v Ormožu enodnevni tečaj.

Sela pri Ptuj

Zaradi nerednosti v poslovanju in skrajne malomarnosti glede sanitarnih predpisov v zadržni gostilni, je upravni odbor Kmetijske zadruge sklenil leto-zapreti. Slišati je, da bodo v doglednem času odprli zadržno gostilno v drugih prostorih.

Zagotovitev stanovanj zdravstvenim delavcem

Tajništvo za zdravstvo in socialno politiko večkrat zelo težko dobi zdravstvene delavce, ki jih potrebujejo po občinah. Vendar občinski ljudski odbori nimajo dovolj razumevanja, da bi tem ljudem zagotovili stanovanja. Zaradi nerednosti v poslovanju in skrajne malomarnosti glede sanitarnih predpisov v zadržni gostilni, je upravni odbor Kmetijske zadruge sklenil leto-zapreti. Slišati je, da bodo v doglednem času odprli zadržno gostilno v drugih prostorih.

dem zagotovili najosnovnejše za življenje. Tako je babica iz Makel morala oditi drugam, ker v občini ni dobila stanovanja. V Podlehniku plačuje tamkajšnja babica 10 din dnevno za samsko sobico, v Zavrču pa spi v čakalnici ambulance. Podobnih primerov je še več. Povsod so občinski ljudski odbori glede tega dokaj malomarni. Ali res ne morejo najti primerne stanovanja za ljudi, ki so občini neobhodno potrebni? M. R.

Gostilne in trgovine naj nabavijo svoj inventar

Gospodarski svet pri OLO Ptuj je nedavno razpravljal o delu zadržnih gostiln in trgovin v ptujskem okraju. Sklenil je, da se morajo gostišča, ki imajo lastna obratna sredstva, čimprej osamosvojiti. Kjer imajo inventar privatnikov, bodo morali le-tega odkupiti. V dobi 3 let bodo morale vse zadržne trgovine nabaviti svoj inventar, odnosno odkupiti najetega. Mnogo je namreč primerov, da privatni lastniki inventarja prejemajo najemnino, ki ponekod že presega vrednost obratnih sredstev.

IZ ŠOŠTANJA IN CELJA

Šoštanj, 12. julija. — Na današnji zadnji seji OLO Šoštanj so izvolili 25 odbornikov v novi OLO Celje.

Celje, 12. julija. — Danes je imelo Predsedstvo SZDL okraja Celje sejo, na kateri so navzoči razpravljali o organizaciji komun in o nekaterih važnejših političnih vprašanjih. K.

Nepošten direktor pred sodiščem

Ob razpravi proti Jožetu Cotiču, bivšemu direktorju izvoznega trgovskega podjetja »Flores« v Šempetru pri Novi Gorici

Pred senatom Okrožnega sodišča v Novi Gorici bo danes in jutri razprava proti Jožetu Cotiču, bivšemu direktorju izvoznega trgovskega podjetja »Flores« v Šempetru pri Novi Gorici, ki je obtožen, da je z malomarnim poslovanjem, osebnim priljubljenjem in drugimi nezakonitimi metodami povzročil podjetju večmilijonsko škodo. Po oceni preiskovalnega organa je podjetje, ko ga je vodil Cotič, zaradi obilnih gospodarskega in družbenega kriminala utrpelo preko 3 milijonov dinarjev škode. Obtožnica ga med drugim doži, da je kot predstavnika državnega podjetja sklenil več pogodb proti koristim kolektiva, v svojo korist. Tako je lani septembra prodal Upravi za obnovno podeželja 35 kubičnih metrov jelove hlodovine za 263.000 din, čeprav je bila tržna vrednost hlodovine tedaj najmanj 250.000 din. To je storil očitno z namenom, da bi mu Uprava, ki mu je v Renča gradila hišo, ta les zadržna cenila.

Virginom in brez pismene pogodbe 7 vagonov raznega sadja. Cotič sploh ni zahteval od kupca niti pismene pogodbe in je tako »Flores« utrpelo odklonitve plačila utrpelo 1.617.461 deviznih dinarjev škode. Prav tako je trgovskemu podjetju »Treutmann« v Monakovem dobil večjo količino sadja, ne da bi poskrbel za plačilo, o čemur je bil vsaj po slednji kupci prijavi terjatev. Zaradi nezterljivosti terjatve je »Flores« utrpela nadaljnjih 589.446 deviznih dinarjev škode. Toda slabe izkušnje z nekaterimi kupci ga očitno niso ničesar naučile. Podjetje, v katerem je tako neomejeno gospodaril, je plačevalo težke milijone zaradi njegove poravnosti, malomarnosti in neodgovornega poslovanja. Večje količine sadja in drugega blaga je dobavljal tudi trgovcu Karju Humarju v stari Gorici, ne da bi skrbel za redno plačevanje posameznih pošiljk in pravdočasno izterjavo kupnin, zato je podjetje sprilo plačilo nezmožnosti kupca utrpelo 375.397 deviznih dinarjev škode. Toda spisec Cotičevih trgovskih »sposobnosti« s tem še ni končan. Sadej so dobavljali tudi tržaškemu podjetju »Essi Frutta«, kjer Cotič prav tako ni zahteval nobenega jamstva, da bo blago plačano. Ker denarja ni bilo moč izterjati, je »Flores« utrpelo škode za 417.691 deviznih dinarjev. Obtožnica ga dalje doži, da ni storil nič za izterjavo dolga celovskega trgovca Nika Karnerja za poslano sadje, zato je podjetje spet utrpelo škodo za 264.681 deviznih dinarjev.

Primer skrajne samovolje in malomarnosti pri sklepanju trgovskih pogodb s tajino

Konec junija in v prvih dneh julija lani je »Flores« dobavilo podjetju »Transglobus« v Monakovem večje količine sadja, ne da bi Cotič sklenil s kupcem pismeno pogodbo o dobavi in izterjavi jamstva za plačilo. Zaradi poznejših sporov okoli bistvenih določil v pogodbi in odklonitve plačila, je »Flores« tudi v tem primeru utrpelo škodo za 417.691 deviznih dinarjev. Bivši direktor Cotič je svojo službo tudi sicer površno opravljal in se namenoma ni ravnal po predpisanih službenih pravilih in ni upošteval sklepanja organov delavskega samoupravljanja. Tako je februarja lani v nasprotju s sklepom upravnega odbora za šefa skladišča na Reki imenoval Rudija Faiferja, čeprav je bil opozorjen, da ta za to posej nima potrebnih izkušenj. Čeprav je bil tekom leta najmanj devetkrat na Reki. Faiferjeva dela ni nikoli kontroliral. Slednji si je zaradi domankljive kontrole priložil 140.989 din in jih nekakšno pogodbo ter razen tega pri svojem delu povzročil primanjkljaj v znesku 147.660 dinarjev. M. D.

Rekorden pridelek pšenice v Mirnu pri Gorici

V Mirnu pri Gorici, kjer so glede na ugodne klimatske razmere, primerno zemljo ter največjo porabo umetnih gnojil na hektar površine za pridelovanje belih žit, je letos pšenica obrodila najbolje v zadnjih desetih letih. Povprečno so jo pridelali na hektar nad 30 metriskih centov, ponekod do 40 in nekateri kmetovalci celo do 50 metriskih centov. Največji donos v Sloveniji je prav gotovo dosegel član splošne kmetijske zadruge Venčko Budin, ki je na površini 1300 kvadratnih metrov spomladaj posejal 21 kilogramov semena sorte emčevke, vsem ko je pridelal kar 550 kg žita. V Mirnu in Orehovah so posejali letos s pšenico okoli 40 hektarov površine.

Takoj po žetvi se je na Goriškem koncem preteklega tedna začela mlavec, ki jo opravlja 11 mlatičnic, last državnega, zadržnega in zasebnega sektorja. Ker je mlatičnic premalo, delajo dan in noč, da bi zrnje čimprej spravili v kašče in se lotili najprijaznejših del na poljih in v vinogradih. M. D.

V ŽUŽEMBERKU PROSLAVLJAJO

Leskošku-Luki. Popoldne bo na trgu slavnostno zborovanje, po njem pa kulturni spored z zabavo. V osnovni šoli je odprta razstava dokumentov iz NOB, katero si je že v nedeljo ogledalo lepo število starih partizanov, ki so našli med razstavljenimi predmeti precej dragoceni osebnih spominov na težka leta borbe v okolici Žužemberka in drugod v Suhi krajini. V šoli je tudi razstava ročnih in ostalih šolskih del žužemberške mladine.

»DOBROVLJE V BORBI IN SVOBODI«

Pred velikim partizanskim praznikom, ki bo na Dobrovljah 17. julija, je Občinski odbor Zveze borov Dobrovlje izdal lepo brošuro »Dobrovlje v borbi in svobodi«. Knjižico, ki ji je uvodno besedo napisal Viktor Avbelj, je za dni dotiskala Celjska tiskarna.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

NAŠI ATLETI SE VRAČAJO V DOMOVINO

POVSOD LEP SPREJEM

Razgovor z Arturjem Takačem, vodjo skupine atletov, ki je gostovala v Zahodni Nemčiji, Norveški in Posarju — Lukman je v skoku s palico dosegel 420 cm!

Ljubljana, 12. julija. Danes je prispela prek Jesenice v domovino skupna naša moška atletski reprezentanca pod vodstvom tov. Arturja Takača. S to skupino sta se med ostalimi vrnila tudi Celjani Stanko Lorger in Andrej Vipotnik. Izkoristili smo priložnost in v času kratkega postanka vlaka na ljubljanskem kolodvoru posneli tov. Takača ter ga napravili, da nam pove nekaj vtisov s

te 25-dnevne turneje po Zahodni Nemčiji, Norveški in Posarju. — »Povsod smo bili izredno lepo sprejeti. Zanimanje za naše postovanje je bilo tako v Nemčiji kot na Norveškem in v Posarju izredno veliko, je dejal tov. Takač. Po njegovem mnenju je naša reprezentanca dvoboj z Norveško nesrečno izgubila. Če bi Sarbovi in Krivokapije metala kroglo oziroma disk vsaj približno tako, kot smo jih vajeni gledati, naša zmaga ne bi bila vprašanje. Zanimalo nas je tudi, kaj je za Marjanovičem, o katerem po dvoboju z Norveško nismo več slišali, da bi kot ostali naši reprezentanci nastopil še na kakšnem tekmovalju. — Marjanovič na tej turneji ni imel sreče. Res da je v dvoboju z Nemčijo postavil nov državni rekord v skoku v višino (203 cm), toda takoj po tem je zbolel, ter v Oslu skakal samo še za točke. Tu je bil prvi z rezultatom 190. Danje ni skakal. Zaradi pljučnice se je moral takoj nato vrniti v domovino. — Blizal se je že čas odhoda vlaka, zato smo prošli tov. Takača, da nam pove še, kakšne rezultate so naši tekmovalci dosegli na mitingu v Saarbrücken, od koder nismo dobili še nobene vesti. — Najboljša sta bila Lukman in Lorger. Prvi je dosegel izreden uspeh,

saj je s palico preokoli višino 420 centimetrov. To je naš državni najboljši rezultat vseh časov v tej disciplini. Tudi Lorger se je dobro odrezal. V teku na 110 m z ovirami je zmagal z odličnim rezultatom 14,5 sekund, je končal tov. Takač. Hoteli smo še poslati Lorgerja, toda ta je že tekal na vlak, ki je peljal proti Celju, medtem ko so ostali nadaljevali pot proti Zagrebu in Beogradu. E. G.

Prvi mednarodni turnir v prosti rokoborbi

Od 18. do 21. julija bo na stadionu na Tasmajdanu prvi mednarodni turnir profesionalcev v prosti rokoborbi. Beogradjanci bodo prvotni videli to športno panogo in hkrati najboljšie tekmovalce. Nastopili bodo rokoborci iz 13 držav.

MLADINSKO ATLETSKO DRŽAVNO PRVENSTVO

»Ljubljana« prvak

Beograd, 12. jul. (Tanjug). Tekmovalna komisija Atletske zveze Jugoslavije je na podlagi rezultatov finalnega tekmovalja za moštveno mladinsko prvenstvo Jugoslavije, razglasila za moštvenega prvaka Jugoslavije za leto 1955 »Ljubljano«, ki je nabrala 18.275 točk. Za njo so se razglasili: Crvena zvezda (Beograd) 18.277 točk, Partizan (Beograd) 18.013, »Sarajev« 16.929, »Vojvodina« (Novi Sad) 16.919 in Mladost (Zagreb) 14.305 točk.

PLAVANJE Danes troboj

Danes ob 15. uri bo na Centralnem ljudskem kopališču plavalni troboj hrvatsko-slovenske plavalne lige Napried (Zagreb) — ZPK »Ljubljana« — PK Ilirija. Popoldne bo razen skokov tudi vaterpolo tekma, ob 20.30 uri pa bo plavalni dvoboj in druga vaterpolo tekma.

MEDNARODNI SAHOVSKI TURNIR DESETLETNICE OSVOBODITVE

TRIJE PRVI — TRIJE DRUGI

Kljub petim remijem v X. kolu mednarodnega sahovskega turnirja v Ljubljani, so bile vse partije zanimive. V 357. potezah tega kola so udeleženci pokazali številne lepe zamisli in pripravili gledalcem v dvorani obilo užitka. Dosele sta edina neporažena vele-mojstra Pire in mojstrski kandidati Zdravko Gabrovšek, Karaklačić in Stahlberg sta bila v vodstvu in sedmih kolid. Pire v treh, Udovčić in Puc pa po dvakrat. Pred nami je še sedem kol, v katerih bodo udeleženci napeli vse sile za uspeh. Karaklačić — Persitz 1:0 (38). Karaklačić je proti Persitzu igral zmirno in podjelno. Onemogel mu je akcije v središču in prešel v dobro zasnovan napad na črno damino kri-lo. V nadaljnji igri je beli dobil prednost dveh jovec in očitno boljši položaj. Nato je osvojil še dva kme-lja, vdril s tekmilni figurami na zadnje vrste in prišel na nasprotnika K predaji. Millé — Witkowski 1:0 (63). Nasprotnika sta sprva šla po izbojni poti španske partije. Čez nekaj časa pa je Millé našel možnost za soliden napad na črnoega kralja. V nadaljevanju partije je Millé svojo prednost uveljavil in zvilal število točk od pet na šest. Bertok — Krivec 1:0 (42). Po dobrom začetku v kraljevo-indijski obrambi je Krivec slabše nadaljeval. Bertok je z dobro igro dosegel namembni položaj. Krivcu so ostali trije osamljeni kmeti in patiran lovec, naka se je moral v končnici vdati. Puc — Grossek remi (36). Tudi v tej partiji sta igralca začela s špansko otvoritvijo. Grossek je dobro prejel vsa kreta in nasprotnika in začel z napadom na damski strani. V 87. potezu je potegnil skakača na važno polje v središču in postavil Puca pred resne probleme. Beli je po daljšem premišljevanju ponudil delitev točke, kar je Grossek sprejel. Pire — Ing. Vidmar remi (29). Pire je v tej partiji na svoj način, proti kateremu se je črni uspešno branil. Po osemih menjavah sta se slovenska predstavnika na turnirju spoznale za fifty-fifty.

Padavski — Bogdanovič remi (48). Sicilijanska partija med bolgarskim prvakom in prvakom BiH je bila zelo živahna in zanimiva. Po številnih polizkuh za dosego uspeha in omahovanju sta udeleženca zamenjala večino figur in sklenila premirje.

Kieninger — Gabrovšek remi (41). Srednja med večkratnim prvakom Nemčije in mojstrskim kandidatom Gabrovškom je vzbudilo pri gledalcih veliko zanimanje. Kieninger je v Grünfeldovi obrambi dosegel boljši položaj, proti kateremu je Gabrovšek začel akcijo na nasprotnikovem kraljevem križu. Beli se za to ni dovolj zmedel in je osvojil tri kmete. V črni stiski Gabrovšek ni našel najboljšie poti do uspeha, pa tudi Kieninger se je prepričal, da kljub materialni premoči ne more zmagati. Zato se je partija končala s ponavljanjem potez. Stahlberg — dr. Paoli remi (38). Velmojster Stahlberg je proti zadržnjemu na lestevici igral zelo previdno. Dr. Paoli je hitro menjal figure z željo, da igra poenostavi. Pri tem so v njegovem položaju nastale manjše slabosti, katere pa belu niso nudile možnosti do zmage.

Stara navada — železna srajca

Gornji pregovor v celoti velja za 27-letnega Milana Simca iz Gotne vasi pri Novem mestu, le da je njegovi srajci in navadi ime — tatvina. 6. julija letos je bil izpuščen po 3-letnem zaporu iz Maribora, že 2. julija pa je človeku, s katerim sta bila skupaj izpuščen iz zapora, v Metkiški ukradel kolo in šel zaradi tega spet za zapah. Sime je svojčas iz strahu pred kaznijo zaradi tatvine zbežal v Avstrijo, a tudi tam je pridno sezgal po tuji lastini. Ko je odesel kazen v avstrijski zapor, je le-ta zamrskal z mislijo, kako je lažje, kakor kaže, pa ga tudi zadnja tri leta niso nič naučili.

Teden tekstilcev v septembru

Delavci tekstilnih podjetij v celjskem okraju so se dni sklenili, da bo od 4. septembra do 11. septembra letos »Teden tekstilcev«. Kulturne in športne prireditve v sklopu omenjenega tedna bodo priredili v Polzeli, Savinjska dolina. Prav tako bo tod modna revija. Hkrati namersvajo izdati tudi posebno brošuro. V »Teden tekstilcev« celjskega okraja bodo sodelovali delovni kolektivni tekstilnih tovarn: »Metka«, Celje, »Toper«, Tovarna volnenih od, Skofljica vas, Tekstilna tovarna Šempetru Savinjski dolini, Tekstilna tovarna Prebold, Tovarna nogavice Polzela in Tovarna konfekcije, Šoštanj.

Večkratni nemški prvak Kieninger

Mednarodna grafična razstava v Moderni galeriji. Wegner Toon (Nizozemska): Zene v vlaku, 1955 (barvni linorez)

»NOVA OBZORJA št. 6«

Iz nepomembnosti in običajnega mrtvica dvigajo to številko sicer bolj pusti in starih ko svetilih Novih Obzorij — pesmi. In to samo one: pesni Jožeta Udoviča. To so »Vizija«, »Dare in »Večerni glasovi«. Poslednja dva gema pesem v tej številki »Ogledalo manj je preveč zastra osem povprečnega bralca in zato hoče nočes ne ukinjete. Predvsem je treba naglasiti ob teh pesmih slededeč: to so, če smo tako reči, moderne in sodobne pesmi, toda ne v tistem običajnem zlaganem hotenem modernizmu. S finim psihom so napisane, s tanko črto zarisane, globoko občutene in v lepem ritmu zapete pesmi. In razumljive so. Pisane so sicer brez rim, a to ne moti, kljub temu je dovolj muzike v njih in še več: tudi misli. Tu je pošteno siražna Vizija, sko bodo naše poslednje misli pustile temne lise na mrtvih tleh, tu je pesem o greknem spoznanju bednosti, pomembnosti, o dobrem in slabem človeku, ki se muči in tepe za to, da bi bil človek (Dare) in resignirano lepa, trudna in vendar lepo brepenača pesem »Večerni glasovi«. Lepo so to pesmi. Morda sem jih že kje — stari znanci iz francoske moderne lirike? — zaslišali, a te je vendarle čisto novo doživljate kakor ob monumentalni grafiki kakšnega sodobnega mojstra. Če je to moderna poezija — nimam nič proti njej, saj za temi pesmi stoji človek, ki zasluži v polni meri naziv pesnika.

Tone Vodnik objavlja pesem »Tolavnica«. Motiv s tolažnico-smrtjo ni nov. Nova je obdelava, ali še boljše, to je Vodnikova obdelava znanega motiva. Drobne, bleščeče figure, kakor svetil pisani kamni, sestavljajo in mozik, toda bralec vseeno ne dobi občutka one zaključene emotivne podobe (kakor pri Udoviču), ampak več podob, ki zmanjšujejo učinek in zapustijo kljub mehki zvočnosti Vodnikovega verzja nejasen ni neoten vti.

Obe pesmi, ki ju še prinaša ta številka, tako Oničeva kakor pesem Mile Kadičeve ne pretendirata v ta zvrstni melodiozni svet, bolj vsakdanji in običajni sta, čeprav jma ne gre, zlasti Oničevi, odrekatil pristnega čustva, ki pa so ga verzji sem in tja nelepe zaleteli.

Ustavili sem se toliko ob poeziji zato, ker je najboljša, in drugič, ker kaže pravilno uredniško politiko revije: poljski okrog sebe čim več dobrih poetov. Z Udovičevimi to pot imeli srečo in z njim številka kakor na sploh ta letnik revije precej pridobi. Druga je stvar s prozo. Malo čuden občutek ima človek ob prebiranju

III. LJUBLJANSKI FESTIVAL

Drevi: REPRIZA »HOVANŠČINE«

Drevi bo ljubljanska Opera v Križankah uprizorila ponovitev »Hovanščine« Modesta Musorgskega. Ta velika opera je na svoji premieri v petek dosegla lep uspeh. To pa ne samo spričo svoje učinkovite dramatične glasbe, marveč je bil tudi vnanji vtis zelo močan. Ojačen orkester, zelo pomnosten pevski zbor, ki se je mogel dejanju primerno razgibati le na tako velikem prostoru, kakor je oder v Križankah, in pa izredna, v velikih dimenzijah zasnovana ikonografska scenarija, so bili osnovni elementi te močnega in veličastne uprizoritve.

Krojačeva družina še ni bila legla k počitku, kajti čakali so, da bi videli in pozdravili gosta. Drugače si je naslikal Lung Yen ta prihod, bogme, čisto drugače. Vendar pa mu je bilo prijetno, ko je čutil dečkovo skrb in ko je videl, kako oprezno mu pomaga pri slačenju. Lung Yen je bil vesel, da se je zjutraj kopal in da je lahko pokazal sinu čisto telo. Mraz ga je tresel že ko sta se peljala s taksijem, zdaj pa je čedalje bolj drhtel. Zeblo ga je tako, da so mu drgetali vsi udje in da je kar škilepjal z zobmi. Čutil ni zunanjšega, marveč notranji mraz, čutil ga je nekje globoko v sebi. Saileong ga je odvedel k postelji in ga odel. Zaprl je oknice trdnje, da ne bi mogel prodirati v sobo zrak, odvil očetovo obleko, vzeti svilen haljo in jo razgrnil na očevo. To je nekoliko pomagalo. Krojačeva žena je pridrsala po klobučevinastih podplatih vlnudno pokasljujočo do vrat in prinesla čaj. Saileong ji je nekaj pošepnil. Zaskrbljeno se je ozrla na Lunga Yena in spet odšla. Saileong je sedel na rob postelje in položil obe roki na očetove prsi. Toplota je prodirala skozi svilen haljo in očevo in se širila po Lungu Yenu. Nehal je drgetati in samo suhe ustnice so ga še nekoliko motile. Obliznil jih je z jezikom in se nasmehnil sinu.

Za kino bo pa zdaj že prepozno, je dejal v šali.

KONCERT V MOSKVI

S TURNEJE JUGOSLOVANSKIH PEVCEV PO SOVJETSKI ZVEZI

Naša pot nas je vodila iz Beograda z nočnim brzovlakom v Budimpešto. Organizacija je tako v naših poslanstvih kakor v sovjetskih uradih funkcionirala brezhibno. Povsod so bili o priložnosti pravčasno obveščeni, povsod so nas pričakovali in nam omogočili udobno bivanje. Carina na naši meji je bila kakor vedno natančna, medtem ko se Madžari še zmenili niso za našo prtljago. V Budimpešti smo preživeli dan na otoku sredi Donave, v prijetnem senčnatem hotelu. Večinoma smo počivali, saj smo bili sredi napornega potovanja. Popoldne smo se v avtomobilih sovjetskega poslanstva odpeljali na kratek ogled mesta in na letališče. Ob pol sedmih zvečer se je začela naša zračna pot v Rusijo. Čez Karpat, kakih 3500 metrov visoko smo leteli v Lvov, prej poljsko, sedaj ukrajinsko mesto. Na letališču velik napis z rdečo žarečimi črkami: LVIV, kakor mu pravijo Ukrajinci.

Za nas so že vedeli: jugoslavski artistl. Kratek pregled potnih listov, kovčkov se cariniki še dotaknejo ne. Vljudno nas povabi glavna uradnica k večerji. Kakor vsi aerodromi in Sovjetski zvezi, ki smo jih videli, je tudi ta, prvi na katerega pride potnik z zahoda z letalom, odlično urejen. Betonska vzletišča, pripravljena povsod za nočne polete, ob pristajanju reflektorji, velike radarske in druge naprave. Arhitektura poslopja je razkošna, prostori svetli in čisti. Povsod preproge, umetniške slike, večinoma propagandnega značaja, ki kažejo dosežene uspehe ali prizore iz zmag zadnje vojne. V obednici kristalni lestenci, mize prekrtno servirane s porcelanom, srebrnim priborom in brušenimi kozarci.

Nočni polet v Moskvo čez Kijev, kjer smo pristali za pol ure, je bil miren in prijeten. Potniki so spali. Ob prvem svitu smo leteli proti Moskvi. Pod nami so bili črni gozdovi, med njimi tu in tam blede lisa kakega jezera in daleč na obzorju se je v mraku izvijala velikanska ravnina. Ko je na vzvodu vstajala zarja, se je avion že spuščal na veliki moskovski aerodrom Vnukovo. Pričakovali so nas zastopniki zveznega sovjetskega ministristva kulture in dve naši sprem-

konvatorija. V nobeno od dvoran, večinoma pa okrog 2000. Dvorane so odlično zidane in vzdrževane. Tradicijo koncertnega življenja so Sovjeti očitno z vsjo pozornostjo nadaljevali, kar se pozna na vsakem koraku. Spremenjena pa je publika, kajti vrata koncertnih dvoran in gledališč so odprta vsakemu in tudi cene so dosegljive. Ta nova publika iz najširših krogov je dovzetna, občutljiva in za dobro navdušena kakor malokatera na svetu. Na to naju

koča, in z nastavkom globlje v glu. Ta novost torej, ki so jo pokazali naši pevci, in pa neposredna toplina prednašanja so navdušili publiko, da odobravanju ni bilo ne konca ne kraja. Vendar smo z mnogimi dodatki koncert srečno končali, saj se je vršil takoj prvi večer, po dveh nočeh potovanja.

Nadaljnja pot

Naš je vodila takoj po prvem koncertu z nočnim vlakom v Leningrad. Spalni vozovi imajo široke odseke s štirimi posteljami. Na koridorjih preproge, in dokler potniki ne spijo, so vključeni radjski zvočniki; po želji postrežba s sadnimi pijačami in pecivom. Zjutraj smo se vozili pod sivim nebom proti severu. Zemlja krog nas je bila gozdna, večsah na široko odprta planota z majhnimi lesenimi kočami. Blatne steze in ceste so držale nekam daleč v deželo. Kakor je znano, vodi železniška proga iz Moskve v Leningrad po volji carja Nikolaja kar naravnost, ne glede na večja mesta in naselja. Seveda je, kakor smo pozneje videli, med Moskvo in Leningradom tudi dobra asfaltirana cesta.

Sprejem v Leningradu je bil priščen že na kolodvoru, zlasti pa na prvem koncertu, kjer nas je pozdravil pinaist Serebrjakov, profesor na leningrajskem konservatoriju. Tu sta nastopila najprej samo Bukovčeva in Marinković, medtem ko je imel Cangalović dva dni pozneje solistični koncert. Po tem prvem koncertu so nas obdali študenti iz folklornega oddelka konservatorija in slavisti iz univerze, ter nam vzklikali v našem jeziku: lepa hvala! Seveda skandinav, kakor je tam navada. Po koncertu (tu in tudi drugje), nas je čakalo pri izhodu vsaj sto poslušalcev, ki so nas pozdravljali in nam aplavdirali.

Leningrad je kot mesto lepše od Moskve, dasi je manj pestro. Je bolj »evropsko« s svojimi širokimi cestami — prospekti in krasnimi stavbami. Nepopisno je

Nedavno se je vrnila iz Sovjetske zveze skupina jugoslovanskih pevcev, ki je obiskala Moskvo, Leningrad in druga večja mesta. Turnejo je organiziral Svet za kulturne stike s tujino skupno z Zveznim ministristvom za kulturo ZSSR in z Jugokonzertom. Ekipa je bila sestavljena takole: sopranistka Vilma Bukovčeva (Opera, Ljubljana), Aleksander Marinković (tenor beograjske Opere), Miroslav Cangalović (basist beograjske Opere), Nada Marinković (novinarica kulturnega oddelka Radia Beograd) in Marijan Lipovšek (pianist, Ljubljana). Naša redakcija je zaprosila profesorja Marijana Lipovška, da nam opiše svoje potne vtise s turnee. Zanimivo pisane sestavke, v katerih podaja svoja osebna opažanja ne samo s kulturnega področja, temveč tudi iz življenja v Sovjetski zvezi, bomo objavljali v nadaljevanjih.

Ijevski, ki sta bili določeni za organizacijo in za druge potrebe našega potovanja. Ena od njih je profesorica zgodovine na moskovskem konservatoriju, druga lektorica za srbohrvaščino na moskovski univerzi. Na aerodromu so bili seveda tudi fotoreporterji, ki jih potem na vsej naši turneji nikoli ni manjkalo, ter dva člana naše ambasade.

Nepozabna nam je pot v Moskvo, 30 km daleč proti vzvodu, v jutranjem soncu, ko se je na obzorju pokazala silhueta prekrasne univerze Lomonosova. Čez 200 m visoka stavba je največji ponos sovjetskih arhitektov, ki so si osvojili nov slog, manj »stvarjen« od zahodnega, za naše pojme manj napreden, zato pa bogatejši na fantaziji.

Vozili smo se v velikih limuzinah, ki so vsem vabljenim tujcem na razpolago pred hoteli. Avtomobili so, kakor večina motornih vozil v Sovjetski zvezi, domačega izvora. Spoznali smo tri ali štiri tipe, od katerih je najmanjši Moskvi, nekakšen »Topolino« ali »Volkswagen«. Lastniki go nam svoja vozila zelo pohvalili. Defekta nismo ves čas imeli nobenega.

V Moskvo smo se pripeljali po širokih avenijah. Vse asfaltirano, lepo urejena križišča. Srečavali smo prve jutranje tramvaje, trolejbus in pešce. Mesto se je prebujalo. Veliki napis na prodajalnih: buločnaja (pekarna) — parikmaherskaja (brivec in frizer) — gastronom (delikatosa) — ovošči-frukti (sadje in zelenjava). Peljemo se po širokem mostu čez reko Moskvo in že se dvignemo pred nami Kremeljski stolpi, pred njimi cerkev Vasilija Blaženega, Rdeči trg z muzejem, za njim zavijemo pred hotel, Nacional, kjer so nas nastanili.

Naši koncerti

so bili v največjih dvoranah. V Moskvi smo prvi večer nastopili v veliki dvorani moskovskega

je z Vilmo Bukovčevu opozoril je tenorist Josip Rijavec, naš rojak, profesor petja v Beogradu, s katerim sva se z Vilmo peljala iz Ljubljane v Beograd na poti v Rusijo. Bil je eden od redkih jugoslovanskih umetnikov, ki je okrog leta 1925 in nekaj let zatem še enkrat obiskal Sovjetsko zvezo. Njegova sodba se je izpolnila tudi za nas. Ze v začetku koncerta, ko so nas pozdravili ruski kolegi — umetniki, nas je publika burno pozdravljala. Saj smo bili prvi Jugoslovani, ki smo iz naše stroke prišli po vojni v Moskvo. Toda aplavz, skandiranje, zahteve po dodatkih in vse navdušenje se je med koncertom

Prihod v Leningrad — Od leve proti desni: N. Marinković, M. Cangalović, A. Marinković, Vilma Bukovčeva in M. Lipovšek

še stopnjevalo. Ni mogoče povedati z besedami tega izrednega kontakta, ki je bil med publiko in miralskega poslopja in Isakijevske sabora (cerkve) z zlato kupolo. Neva je široka kakor morje, največji parniki lahko plovejo po njej, a mostovi so v ta namen te petje Bukovčeve je bilo v tem značilno, medtem ko ruske sončanistke, četudi odlične umetnice, pojo precej drugače, z večjim vibratom, ki tudi intonacijo otež-

lepa arhitektura carske Zimske palače, umetniška akademije, miralskega poslopja in Isakijevske sabora (cerkve) z zlato kupolo. Neva je široka kakor morje, največji parniki lahko plovejo po njej, a mostovi so v ta namen te petje Bukovčeve je bilo v tem značilno, medtem ko ruske sončanistke, četudi odlične umetnice, pojo precej drugače, z večjim vibratom, ki tudi intonacijo otež-

Nove številke revij

FILM. Hustriran mesečnik. Letnik V, v št. 6, junij 1955. Izdajata založniški oddelki podjetja za izposajanje filmov »Vesna-film«, Ljubljana in podjetje za izposajanje filmov »Kinema«, Sarajevo. Odgovorna urednica Mija Štefe. Iz vsebine: Od prodajniškega človeka do cinemascope. Za novo filmsko leto pripravljajo — Cannes — Odrski luči (Charles Chaplin) — Aleksander Veliki — Filmski vrtiljak — Na naših filmskih platnih.

IZ NAŠIH KINODVORAN

»Poženi Joe«

Film je napravljen po gestu za vsakogar nekake, tipična ameriška komedija, ki pa niti ne spada med najslabše. Junak te burkaste zgodbe je znan komik Red Skelton, v filmu mu je ime Joe Holden in je po poklicu izumitelj. »Gazomobil« mu pravijo, namreč njegovemu izumu, kolestju na bencinski pogon, ki je strah vsega mesta. Z njim doživlja Joe različne zmede in nezgode, kljubuje predsodkom in na vse kriptlje veruje v tehnični napredek, napesed pa si je pridobil slavo, ki mu gre. Godi se pa vsa storija v prejšnjem stoletju. Komična tema filma je spopad starega z novim, njegova osnovna poanta je v lahкотni ironizaciji idilične staromodne dobe in preživetih navad. To bi lahko v tem filmu zraslo v prav simpatično satiro, vendar so imajo avtorji filma, večinoma smisla za cenežje zabavne efekte in jim je zato uspešno napraviti film brez posebne umetniške vrednosti, v katerem pa je dovolj situacijske komike, sentimentalne romantičnih vzlozkov, moderne jazz-glasbe in drugih tovrstnih običajnosti, da bo prišla na svoj račun vsajina manj zahtevnih gledalcev. No, tista komična pogruntacija, ki predstavlja višek filma, namreč diranje starinskih avtomobilov in gazomobilov na bencin, eter, nafto, paro, celo na vzmeti, je zares zabavna in bo nemara všeč tudi tistim, ki bi v filmu preveč pogrešali originalnosti in duhovitosti. Seveda je pa največ na Redu Skeltonu, ki pa je prav dober komik in na trenutke celo imeniten igralec, je škoda, da ne zmore boljših filmov.

MLADI SVET. Poljudnoznanstvena revija za mladejša vzgojo. Leto V, št. 6, 1955. Izdajata Zveza prijateljev mladine Slovenije in Pedagoško društvo I.R.S. Urednik Vladimir Cvetko. Iz vsebine: Tudi starši naj povedo svoje mnenje o splošnoizobraževalni šoli in tako pripravijo k šolski reformi! — O estetski vzgoji — Vključevanje ženske mladine v politiko — Poklic, o katerem smo premislili vemo — Kaznovanje zaradi slabega uspeha v šoli — Otroci se osmotevajo — Odpiraj otroku oči — Higijensko navade v družini — O izvonsolskem razvedrilu gimnazijcev — Odnos do misletoznega, ki je zasled na pot kriminala ali v drugo smerode — Ne preobremenjujmo solskega otroka — Glasbena vzgoja otroka v družini — Miski o laborantih — Vzgojna povečovalnica — Iz naših društev in organizacij — Iz tujine.

LITERATURNI ZBOR. Spisane na Društvo za makedonski jezik, I. literaturna, Leto II, št. 1, Skopje 1955. Članek o Svetozarju Markoviću, poročilo z obnove sabora Društva za makedonski jezik, članek o sodobni makedonski književnosti (Dimitar Mitrev), Drobja, ocene, beležke.

MLADI PRAVNOG FAKULTETA U BEOGRADU. Promesnični časopis za pravne i društvene nauke. Leto III, št. 2, april—junij 1955. Članke iz pravne teorije in prakse, iz sodne prakse, ocene, pregled revij, beležke itd.

RIBIC. List za sladkovodno ribištvo. Izdaja Bibliška zveza Slovenije v Ljubljani. Leto XIV, št. 6.

SODOBNO GOSPODINSTVO. Mesečnik. Izdaja Zavod za napredek gospodinstva v Ljubljani. Leto II, 1955, št. 16—17. Članke Ekonomika v

»Pojdeva pa pozneje, saj ostanem v Sangaju še dva dni,« je rekel Saileong. Lung Yen je o tem napeto in dolgo razmišljal. Zatisnil je oči. Osem centov. Če bi prodal haljo in zamenjal s čedno kuljevske obleko, bi mi ostalo petinsedemdeset centov, morda celo osemdeset. Če bi mogel pripeljati Kwe Kueiju tuja, bi dobil še deset centov provizije. Dva tuja dvajset centov. Pet tujev za Kueija, dolar za Yena. V pristanišču stoji mnogo ladij, tam je mnogo mornarjev. Mornarji ne marajo opija, imeti hočejo dekleta. Jutri pojdem po rikšo in pri Sang Haf Kwar Lanu bom čakal na radovedne tuje hudiče. Morda bi šel mladi gospod Ku z menoj h Kwe Kueiju. Mladi gospod Ku potrebuje opij. Pri Kwe Kueiju ga že dolgo ni bilo. Čakal ga bom. Deset centov za vratarja. Deset centov za policaja na vogalu. Štirideset centov za rikšo. Trideset centov prispevka za cel. Osem centov. Deset dolarjev dolga. Sin je prišel. Sin bi rad šel v kino. Če bi kaka dama pozabila v rikši ročno torbico, često je v torbici tuje dame dvajset dolarjev, to je povedal Kuei, on že mora vedeti, saj je bil v mladih letih dober tat. Dvajset dolarjev v eni torbici. Kakšen denar neki je dvajset dolarjev?

Odprl je oči in njegov pogled se je srečal s pozornim sinovim. »Ali ni že čas, da bi odšel? Saj nimaš dopusta. Ali ti lahko ta dis — ta nova reč, ki jo morate imeti, kaj škoduje?« je vprašal zaskrbljeno.

»Pri tebi ostanem,« je dejal Saileong. »Ti si bolan. To bo moral moj skupinski vodja razumeti.«

»Pojdeva pa pozneje, saj ostanem v Sangaju še dva dni,« je rekel Saileong. Lung Yen je o tem napeto in dolgo razmišljal. Zatisnil je oči. Osem centov. Če bi prodal haljo in zamenjal s čedno kuljevske obleko, bi mi ostalo petinsedemdeset centov, morda celo osemdeset. Če bi mogel pripeljati Kwe Kueiju tuja, bi dobil še deset centov provizije. Dva tuja dvajset centov. Pet tujev za Kueija, dolar za Yena. V pristanišču stoji mnogo ladij, tam je mnogo mornarjev. Mornarji ne marajo opija, imeti hočejo dekleta. Jutri pojdem po rikšo in pri Sang Haf Kwar Lanu bom čakal na radovedne tuje hudiče. Morda bi šel mladi gospod Ku z menoj h Kwe Kueiju. Mladi gospod Ku potrebuje opij. Pri Kwe Kueiju ga že dolgo ni bilo. Čakal ga bom. Deset centov za vratarja. Deset centov za policaja na vogalu. Štirideset centov za rikšo. Trideset centov prispevka za cel. Osem centov. Deset dolarjev dolga. Sin je prišel. Sin bi rad šel v kino. Če bi kaka dama pozabila v rikši ročno torbico, često je v torbici tuje dame dvajset dolarjev, to je povedal Kuei, on že mora vedeti, saj je bil v mladih letih dober tat. Dvajset dolarjev v eni torbici. Kakšen denar neki je dvajset dolarjev?

Odprl je oči in njegov pogled se je srečal s pozornim sinovim. »Ali ni že čas, da bi odšel? Saj nimaš dopusta. Ali ti lahko ta dis — ta nova reč, ki jo morate imeti, kaj škoduje?« je vprašal zaskrbljeno.

»Pri tebi ostanem,« je dejal Saileong. »Ti si bolan. To bo moral moj skupinski vodja razumeti.«

sinko,« je dejal in pomežiknil sinu. Saileong se je vzravnal in spregovoril.

»Mesto je slabo za tvojo bolezen, oče,« je rekel. »Zakaj živiš tu in puščaš svojo družino samo? Ali imaš svojo trgovino rajši kakor nas? Ali je ne moreš prodati? Denar ni vse, čeprav pravijo, da odpre slepmi oči in gluhih ušesa. Vrnj se k nam in moja mati te bo popolnoma ozdravila. Mene je ozdravila trikrat, ko so vsi drugi otroci umrli in ko je bila kuga tako huda, da v vsem mestu ni bilo več »dobiti krste.« Napeto je pomislil in spravil na dan še kosček modrosti, ki jo je bil pobral nekje. »Živ berač je boljši od mrtvega kralja,« je rekel modro ko odrasel človek. »To mesto ni dobro zate, oče, ni dobro. Ali ne bi šel z menoj, ko bomo zapustili Sangaj?«

Lung Yen je poslušal te besede ko staro uspavalno melodijo. Sam ni prav vedel, ali ni modri sin videl skozi njegovo bedno laž. Skozi svilen obleko, izposojeno bogastvo, skozi sramotno dejstvo, da niti postelja, na kateri je ležal, ni njegov. Ali ni morda videl skozi vse pretveze do njegovega sestradanega, izžranega in bolnega telesa. Dihal je globoko in enakomerno. Zdal ni več čutil bolečin, nobenih bolečin. Ne, je pomislil, to mesto ni dobro zame, to mesto je bilo zlo že od začetka. Misil je na vojno, ki ga je prignala v to mesto, na požiganje in ubijanje, na boje in umiranje, s katerim ga je pozdravilo najprej. Pravijo, da bo spet vojna in še hujska kakor je bila kdajkoli, je pomislil. Misil je na tovore, ki jih je cijazil, in na tovarne, v katerih so ga gonili na delo, kakor ne gonijo nobenega bivola pri kolezu. Zdržite se, združite se, so govorili. Dvajset centov so mu odtegovali od mezde. Za kaj? Za stavkovno blagajno. Tovarne zaprte, trebuh lačen. Združite se, združite se! Trideset centov za cel kuljevi, ki so cijazili rikše, in spet trideset centov in spet trideset centov. Enotnost ni napolnila škodilice z rižem. Ne, to mesto ni dobro.

DNEVNE NOVICE

Imaš »težke« noge? Dodaj kopeli »JELA« sol in občutek mladosti ti bo sladil življenje!
»FLEX« je vedno samo v prvovrstni kvaliteti! Pod znamko »FLEX« v originarnih steklenicah gotovo ne dobiš nadomestka. FLEX je vedno samo prvovrstni!

DREVI, V SREDO, 13. JULIJA OB 20.30 bo v Križankah prva repriza »Hovansčine«. Nastopi opera SNG Ljubljana s sodelovanjem zboru in orkestra Slovenske filharmonije. Dirigent: Bogo Leskovic. Režiser: Hinko Leskovic. Veljajo permanentne vstopnice in abonma B. Vstopnice so še na raz-

polago v festivalni blagajni. Predstava bo le v primeru lepšega vremena.

JUTRI, V ČETRTEK, 14. JULIJA OB 20.30 nastopi v Križankah naš najodličnejši folklorni ansambel »Tanec« iz Skoplja, ki bo izvajal po večini makedonske plesne in pesmi. V primeru slabega vremena bo prireditev v Unionu. Ljubljanci se spričo lanskega ogromnega uspeha, ki ga je doživel »Tanec« na II. Ljubljanskem festivalu, živo zanimajo za jutrišnji večer, ki bo sklepna prireditev III. Ljubljanskega festivala. Vstopnice so še na razpolago v festivalni blagajni. Veljajo tudi abonma B. Rezervirane vstopnice dvignite danes do 12. ure, sicer zapadejo.

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE

LJUBLJANA, Titova 50

I. TURISTIČNA RAZSTAVA JE NA SPLOŠNO ŽELJO PODALJŠANA DO 17. VII.

ZABAVE IN PRIREDITVE

14. julija ob 21. uri: OPERETA Janka Gregorca »MELODIJE SRCA«.
15. julija ob 21. uri: OPERETA Janka Gregorca »MELODIJE SRCA«.
Prireditve so v pokritem prireditvenem prostoru »Gospodarskega razstavišča« ob vsakem vremenu.

Vstopnice so v prodaji pri blagajni »Gospodarskega razstavišča« vsak dan od 12. ure dalje.

Bralce in obiskovalce razstave opozarjamo na novi program televizijskega prenosa na I. Turistični razstavi. V zanimivem in zabavnem sporedu sodelujeta poleg drugih tudi Frane Milčinski — Ježek in Janez Rohaček. Vse obiskovalce razstave vabimo, da si ogledajo filme o športu in turizmu, ki jih predvajamo vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 19. ure v kino dvorani razstavišča. Vstop prost.

Ob zaključku I. Turistične razstave v Ljubljani bodo izrebrani lepi in praktični dobitki! Moško kolo znamke »Rog« in več drugih dobitkov, ki so jih dali na razpolago Tovarna koles »Rog«. Veleblagovnica NA-MA. Tovarna bonbonov »Sumi« in drugi, čakajo srečnega dobitnika. To ste lahko tudi vi, zato pridite in si ogledite zanimivo razstavo.

DROBNI OGLASI

KUPIMO 2-3 plašče za tricikel — št. 12½ x 2¼. Kino »Nanos«, Vipava 2500
PRAZNO SOBO išče mirna uslužbenka kjerkoli v Ljubljani. Dam nagrado. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice 2527
GENERALNO POBLASTILO št. 2459 z dne 4. julija 1955 na ime Abdulah Acimović prečkujemo in razvejavljamo. Ne priznavamo nobenih poslov, dogovorjenih z Abdulahom Acimovićem. Direkcija »Sever« — Senta. 1328

Protiperonosporna služba

Poročilo za dne 12. julija 1955
Temperatura se polagoma dviga po vsej Sloveniji. Srednja dnevna temperatura se je včeraj gibala med 18 in 20 stopinj Celzija. Večje množine padavin so zabeležili na Primorskem, kjer je padlo v Kopru 35 mm, v Skočjanu 43 mm in Ložah 33 mm dežja. V osrednji Sloveniji pa so bile padavine neznačajne.

Napoved: Vinogradnike primorskega sektorja opozarjamo, da so zadnje padavine omogočile razvoj peronosporne, zato je potrebno začeti s četrtim škropljenjem.

Do 14. julija naj bodo četrti škropljeni vinogradi v okolici St. Petra pri Gorici, Vipolzi, Goriških Brd in Lož pri Vipavi.

Do 15. julija naj bodo poškropljeni vinogradi v okolici Ajdovčine, Sežane, Temnice, Komna, Tomaja, Črnega Kaja, Smarja nad Koprom, Branice in Kubeda.

Za dne 11. julija nismo prejeli meteoroloških poročil iz Dolnje Lendave, Vipolzi, Branice in Kubeda.

Prosim vse protiperonosporne postaje, na nam točno in pravočasno pošiljajo svoja poročila.

Uprava hidrometeorološke službe in Kmetijski inštitut

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za sredo, 13. julija
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.

5.00-6.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) - vmes ob 6.30 Pregled tiska — 6.35 Slovenske narodne pesmi poje Planinski oklet in Tri Polonce — 7.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 7.30 Pisan drobci za ponirje — 7.45-8.00 Prijetne melodije — 12.00 Nekaj Dvořakovih Slovenskih plesov — 12.45 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.00 Kmetijski nasveti: Ne prodajajte slabih semen — 13.10 Z glasbo v dobro voljo — 13.30 Za gospodinje — 14.40 Priredbe slovenskih narodnih pesmi za klavir izvaja pianist Marjan Lipovšek — 15.15 Zeleži ste — poslušajte! — 16.00 Utrinki iz literature: Heinrich Zschokke: Akimski kraj — 16.20 Cesar Franck: Simfonija v d-molu — 17.15 Plesna glasba, vmes reklame — 18.00 Družinski pogovori: Drago Ulega: Izlet v hrbe — 18.10 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 18.45 Zunanje-politični feljton: Pred sestankom velikih v Zenevi — 19.00 Zabavna glasba — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Z letošnjih dubrovniških iger — 22.15 do 23.00 »Jazz-coctail«.

22.15-23.00 UKV program: Nočni koncert — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

LEKARNA V SLOVENSKEH KONJICAH

razpisuje mesto farmacevta s strokovnim izpitom

Stanovanje na razpolago v hiši. — Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku lekarnarje. — Nastop službe 1. septembra 1955. — Ponudbe pošljite do 30. julija 1955. 2567

KINO »UNION«

Premiera italijanskega filma
»Neron in Messalina«

Tednik samo pri zadnji predstavi. — Predstave ob 16, 18 in 20. — V glavni vlogi Gino Cervi in Paula Barbara. — Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški film
Rimske počitnice

V gl. vlogi Gregory Peck in Audrey Hepburn. Režija: William Wyler. — Predstave ob 16, 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 14 dalje. — Na sporedu samo še danes in jutri.

KINO »TRIGLAV«: zaprto!

KINO »VIC«: Ameriški barvni film: »Poženi Joe«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Red Skelton in Sally Forrest.

KINO »SLOGA«: Sovjetski barvni film: »Mojstri ruskega bojeva«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. — Ob 10 matinejske istega filma. — V glavni vlogi Ularova in Dudinskaja. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »SOCA«: Premiera ameriškega barvnega filma: »Dvigini zaveso«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 15 dalje.

LETNI KINO »BEZIGRAD«: Ameriški film: »Podkupnina«. Tednik. Predstava ob 20.45. Prodaja vstopnic ured pred pričetkom predstave.

KINO »KOMUNA«

Ameriški film
»PODKUPNINA«

Tednik: Filmske novice št. 27. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Robert Taylor, Ava Gardner, John Hodiak in Charles Laughton. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »LITOSTROJ«: Ameriški barvni film: »Povratak na Broadway«. — Predstava ob 20. Prodaja vstopnic ured pred pričetkom predstave. — Danes zadnjikrat!

JESENICE: »RADIO«: Angleški film: »Hobson v škripcih«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVZ«: Angleški barvni film: »Doktor v hiši«. Predstavi ob 18 in 20.

CELJE: »UNION«: Francoski barvni film: »Ali Baba in 40 razbojnikov«. Predstavi ob 18 in 20.

»DOM«: Jugoslov. film: »Onadva«. Predstava ob 18.15, v Letnem kinu ob 20.30. V primeru slabega vremena bo zadnja predstava ob 20.15 v dvorani.

KRANJ: »STORŽIČ«: Ameriški film: »Usoda ljubezni«. Predstavi ob 18 in 20.

LETNI KINO »PARTIZAN«: Italijanski film: »Na konici meča«. Predstava ob 20.30.

GOZDNO GOSPODARSTVO Most na Soči (Tolmin)

sprejme

- 2 finančna knjigovodja
- blagovnega knjigovodja
- planerja verziranega pri gozdnih delih

Plače po tarifnem pravilniku. V ponudbi naj se navede dosedanja praksa in kvalifikacija.

2565

VOJNA POŠTA 7788 — MELJINE Boka Kotorska

10. julija 1955. leta bomo prodali na javni licitaciji

ribiške kočice • motorne čolne čolne na vesla Diesel in bencinske motorje

Podrobna obvestila lahko dobe zainteresenti vsak dan od 6. do 13. ure pri tej vojni pošti.

Vojna pošta 7788 — Meljine

1303

SPREJMEMO V PREDELAVO

vse odpadke tiskarskih zlitin kakor so »Lettermetala«, zlitina za stereotipijo in druge

Iz odpadkov izdelujemo nove zlitine po željah naročnikov.

ZA VSE INFORMACIJE VPRAŠAJTE Z OZNAKO KOLIČINE IN VSEH TEHNIČNIH PODROBNOSTI PRI KOMERCIALNEM SEKTORJU

NOVOSADSKÉ FABRIKE KABELA

NOVI SAD, Radnička 2

TELEFONI: 21-21, 21-61, 21-22

1349

Po dolgotrajni, težki in mučni bolezni je dne 12. julija umrl

IVAN ALBREHT

publicist in književnik

Dobrega moža in skrbnega očeta bomo ohranili v trajnem spominu!

Dragega pokojnika bomo pokopali dne 14. julija ob 17. uri iz Nikolajeve mrliške veže na pokopališče na Žalah v Ljubljani.

Ljubljana, dne 12. julija 1955.

Mara, žena;
Boris, Zdenka, Roman, otroci
z ženama in vnuki
ter ostalo sorodstvo

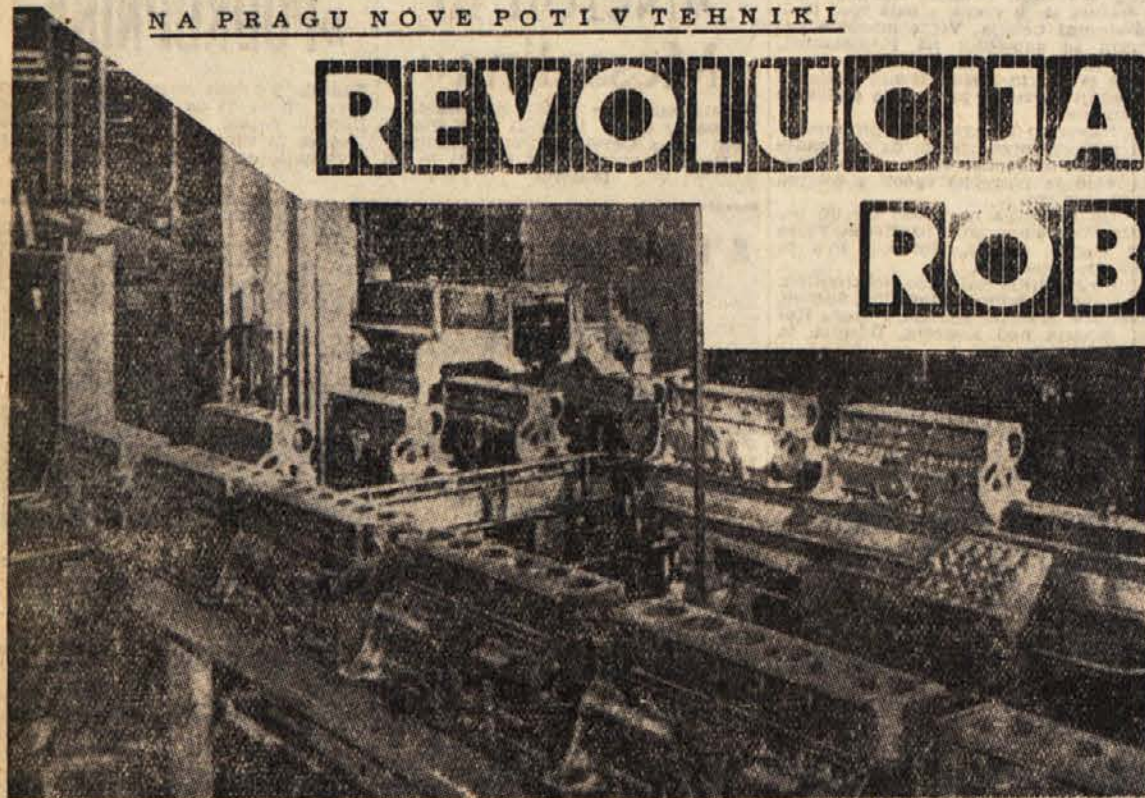
NA PRAGU NOVE POTI V TEHNIKI

REVOLUCIJA

ROBOTOV

Roboti
v pisarnah

in
uradih

Zgornja slika kaže, kako obdelujejo glave motorjev v Fordovih avtomobilskih tovarnah. Ob začetku dela poženejo stroje, potlej pa leti sami izdelujejo iz železnega bloka glave motorjev.

Ce bi hotel več računovodja pomnožiti, denimo, številko 2368912941062 s 8671240510296, bi potreboval kake četrt ure, da bi dobil pravilni zmnožek.

Ce bi pa za takšno računanje poklicali na pomoč robota, bi nalogo opravil veliko veliko hitreje. Pravilno rešitev bi pokazal že v 31 milijoninkah sekunde!

Spretni računarji bodo torej kmalu odveč. Roboti so namreč

prodrli ne samo v tovarne, marveč tudi v pisarne, urade.

Angleški strokovnjaki sodijo, da bo v desetih letih v velikih londonskih uradih in ustanovah odveč osem desetih dosedanjih strojepisk, stenografov, računovodij, knjigovodij in tajnic.

Stenografi da bodo odveč? Seveda. Ze zdaj ravnatelji in vodilni uslužbenci londonske podružnice petrolejske družbe Shell narekujejo pisma elektronskim možganom, ne pa tajnicam.

Tajnice da bodo odveč? Jasno! Ze zdaj izdelujejo stroje, ki sprejemajo telefonske pozive in beležijo sporočila. Tak stroj stane 100 funtsterlingov.

Kaj pa knjigovodstvo? Stroji, ki jih že imajo v Angliji, lahko opravijo v enem dnevu delo, s katerim bi se knjigovodja ubadel devet let.

Kako je kaj z bančnimi uradniki? V Michiganu (ZDA) ima družba Burrough elektronskega »bančnega uradnika«, stroj, ki sortira in šteje čeke.

Kako se bodo odrezali v prihodnje strojepisci in strojepiske? Bomo videli. Znano nam je samo to, da je ameriška vojska nadomestila 350 uradnikov s strojem, ki tipka v treh izvodih.

Celo tajnice, na račun katerih je bilo povedanih že toliko duhovitih in neduhovitih dovtipov, izpodrivajo temnozeleni roboti. Leo... Deuce... Madam...

Tale naprave, ki jo uporabljajo v nekem londonskem prometnem podjetju, sama izračunava plače, davke in ostale odtegljaje. V vrzel je treba samo potisniti karton z osnovnimi podatki

Univac — tako se imenujejo roboti, ki delajo po uradih.

Deuce se ukvarja z izračunavanjem davka na dohodke. Na uro lahko reši 3000 nalog s tega področja. Univac nastaja v ameriški družbi »General Electric« knjigovodske posle ter izračunava proizvodne stroške — namesto nekaj sto dosedanjih uslužbencev. Ma-

dam »zna« prevajati znanstvene in strokovne razprave iz enega v katerikoli drug jezik.

NOVE MOŽNOSTI ZA ZAPOSILITEV

Roboti prinašajo nove možnosti za zaposlitev, izpodrivajo pa tudi ljudi, zaposlene v mnogih poklicih. V bližnji prihodnosti — če se bo tehnika tako hitro razvijala, kakor v zadnjem času — se bodo uveljavili številni novi poklici, večinoma povezani z upravljanjem robotov. To bo ena izmed posledic revolucije robotov. Toda ne edina. Za zdaj je jasno samo to, da bo moč tej preobrazbi v tehniki in industriji ter na mnogih drugih področjih človeške dejavnosti biti kos samo z načrtnim socialističnim gospodarstvom.

Okostnjaki dinozavrov

Delavci, ki so v kitajski pokrajini Jungtengu vrtali v zemljo in iskali petrolejske vrelce, so našli na velikanske okostnjake in jih pripeljali v Peking. Tam so strokovnjaki ugotovili, da gre za fosilne ostanke različnih vrst dinozavrov, živelih pred 100 do 200 milijonov let. En okostnjak je dolg kakih 25 m oziroma dvakrat daljši od največjega dinozavra, katerega ostanke so shranjeni v Pekingu. V laboratorijih kitajske Akademije znanosti je zbranih že nad 20 okostnjakov različnih dinozavrov, pa tudi mnogo fosilnih dinozavrovih jajc.

Mednarodna odprava na Himalajo

Mednarodna alpinistična odprava na Himalajo je postavila v Dingboche v višini 4200 m ob južnem vznožju Mount Everesta monsunsko taborišče. Taborišče stoji v tako imenovanem Imya Khori blizu izliva reke Lobuje v reko Khole. Med člani odprave je tudi ing. Erwin Schneider, ki je že začel kartografsko snemati področje najvišje gore sveta. Schneider poroča, da še nikoli ni videl skupaj toliko nepremaganih gorskih vrhov in strmih sten. Pripeljal je že na tri od 5500 do 5600 metrov visoke himalajske vrhove.

Mednarodna odprava na Himalajo se je sestala tudi s francoskimi alpinisti, ki so po zmagi nad Mkalo vračali. Pripovedovali so, da so med plezanjem na to 8500 m visoko goro od 6500 m dalje uporabljali kisik, brez katerega bi bili morali kloniti. Člana mednarodne Senn sta naskočila 8045 m visoki odprave Norman Dyhrenfurth in

vrh Lhotse, pa sta se morala ustavi pred strmim, razpokanim ledenikom. Piezalne ture se bodo nadaljevale, ko bo minila doba monsunov.

Na splavu po Zalivskem toku

Družba mladih Francozov in Kanadčanov je hotela na splavu lastnega izdelka prevoziti po Zalivskem toku Atlantski ocean. Neugodni vetrovi pa so mlade splavarje prisilili, da so za zdaj vožnjo opustili. Bili so večkrat v nevarnosti, da bi jih veliki valovi zalili in potegnili pod morsk gladino. Na odprto morje jih je potegnil vlačilec. V dveh mesecih so hoteli prevoziti nad 4800 km, pa so prevozili v treh tednih komaj 700 km. Prepričali so se, da vožnja na splavu po morju ni tako lahka, kakor so prvotno mislili.

Na sliki vidite začetek del pri polaganju prekooceanskega telefonskega kabla. Kabel so začeli polagati pri mestu Clarenville v Newfoundlandiji. Kabel bo začel delovati leta 1956 in bo povezoval Anglijo in ZDA. Podrobneje smo o tem že poročali v našem listu

Drobne ZANIMIVOSTI

Najboljši stenograf Dunaja. V tekmi, ki jo je nedavno priredila avstrijska stenografska zveza na Dunaju, je zmagal uslužbenec plinarne Theodor Proksch. Napisal je 280 zlogov v minuti.

Učenci so pomagali učitelju, da je dobil nazaj ukradeno kolo. Na Tirolskem so nekemu učitelju iz Abzama ukradli kolo. Obrnil se je na orožnike, ki pa kolesa niso našli. Potlej se je obrnil na svoje učence, ki so njegovo kolo poznali. Učenci so v prostem času pazili na vsakega kolesarja na ulici. Cez dva dni je neki učenec opazil učiteljevo kolo, s katerim se je peljal neki fant. Pohitel je za njim in si zapomnil hišo, v katero je zavil. Pozneje so orožniki hišo preiskali in našli razen učiteljevega še tri ukradena kolesa.

Vstopnice za dunajsko Opero. Za 26 opernih predstav, s katerimi bo začela dunajska Opera novo sezono, jih je v prodaji 42.000. Prodali so jih že 38.000.

Mednarodno posvetovanje o prehrani

Od 6. do 9. julija je bilo na Dunaju mednarodno posvetovanje o prehrani. Sklicalo ga je avstrijsko Društvo za proučevanje prehrane ob sodelovanju pristojnih ustanov in strokovnjakov. To je bilo prvo izmed štirih strokovnih posvetovanj Mednarodne komisije za kmetijsko industrijo, ki jih bodo sklicali v različnih evropskih deželah.

Na Dunaju zbrani strokovnjaki so se ukvarjali predvsem z važnim vprašanjem oplenitvenja živil. Gre za ukrepe, da bi ostala živila dlje okusna in užitna in da bi zboljšali njihov okus. Zdaj ne zadostuje več, da se v posameznih deželah znanstveno ukvarjajo s prehrano. Potrebna je mednarodna izmenjava izkušenj, da bi zgradili temelje za novo uspešnejši razvoj, katerega cilj je enotno evropsko živilsko pravo.

Milijoni duševno bolnih v ZDA

Narodni odbor za duševno zdravje v ZDA je ugotovil, da je v tej deželi nad 9 milijonov ljudi, obolelih za to ali ono duševno boleznijo. Na podlagi statističnih podatkov je prišel odbor do sklepa, da bo vsak dvajseti Američan preživel del svojega življenja v umobolnici. To pomeni, da bi šlo skozi umobolnice kakih 13.333.000 Američanov, če ne bodo prej odkrili nove metode zdravljenja.

Ti podatki že sami po sebi opozarjajo pristojne zdravstvene oblasti, naj prouče stanje duševnih bolnih v ZDA. Osnutek Hill-Priestovega zakona, ki je zdaj pred ameriškim Kongresom, predvideva potrebna denarna sredstva za finansiranje tega proučevanja. Ameriško združenje zdravnikov in združenje psihiatrov sta ta osnutek odobrila. Ti

dve združenji sta že prej upostavili dve komisiji, ki sta proučili vprašanje duševnih bolnih, preden so osnutek zakona predložili kongresu.

Duševne bolezni in druge motnje, ki kršijo celovitost osebnosti, so pomembni činitelji v kri-

minalu, alkoholizmu, uživanju mamil, samomorih in večkrat tudi pri ločitvah zakona. Statistični podatki, ki jih je zbral Narodni odbor za duševne bolezni, kažejo, da store ljudje v ZDA letno kakih 1.750.000 večjih zločinov. Mamila uživa približno 50.000 Američanov. Pijancev je v ZDA kakih 3.800.000, od teh 950.000 kroničnih. Predlanskim je bilo v ZDA 16.090 samomorov. Na vsake štiri zakonske zveze, sklenjene v enem letu, odpade ena ločitev. Pred sodišča za mladotletne pride vsako leto kakih 265.000 dečkov in deklic od 7. do 17. leta. Stroški za zdravljenje duševnih bolnih znašajo letno 2,8 milijarde dolarjev. Polovica te vsote odpade na zdravljenje bolnikov in skrb zanje, polovica pa na izgubo zaslužka zaradi bolezni.

Salkovo cepivo ni priporočljivo

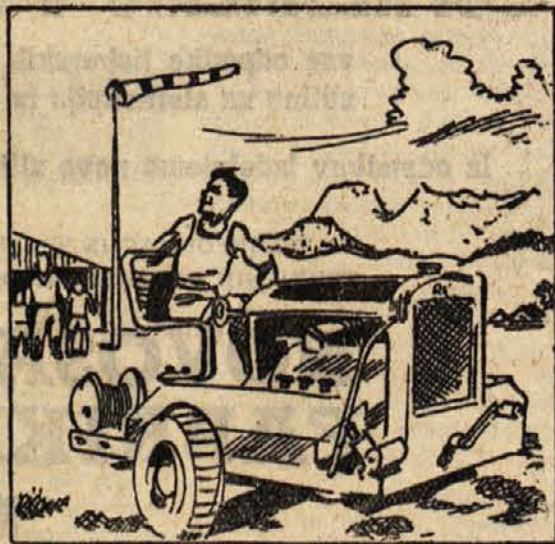
Tehnična komisija ameriške vlade za proučevanje Salkovega cepiva je objavila, da ni računati s tem, da bi v bližnji prihodnosti priporočila obnovo dobav tega cepiva. Ameriška zvezna zdravstvena služba že od 6. junija ni dovolila nobene takšne dobave. Cepjenje otrok s Salkovim cepivom je že pred dobrim tednom praktično prenehalo.

RAZPELI SO PERUTI

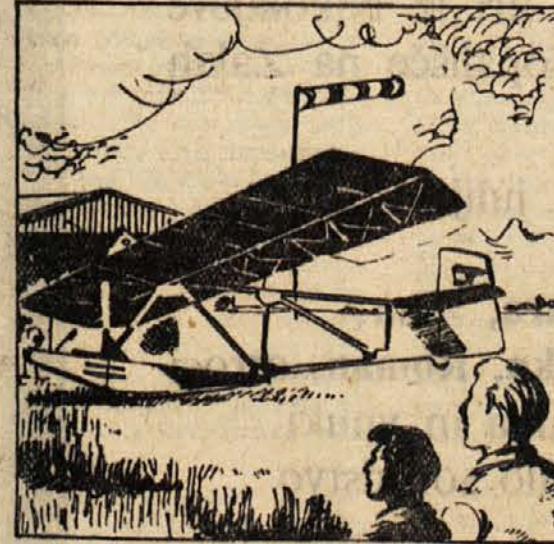
PISE IN RISE: MILAN MAVER

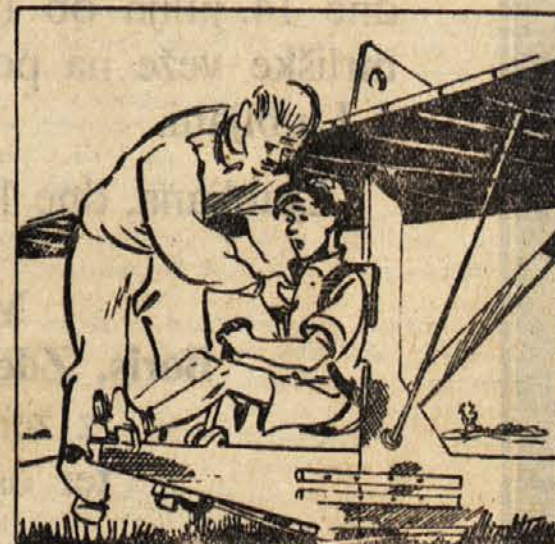
17. Na letališču so imeli dva tečaja, začetniškega in nadaljevalnega. Tečajniki so pravkar pripravljali »čavko«, to je prehodno jadralno letalo, za polet. V ozadju so oprti na krila počivali: »Vajak«, »Triglava«, dvosedežni »Zerjav«, kakor piče, ki so za trenutek zadremali. Fantje so jih tako zaverovano ogledovali, da se je moral učitelj nasmehnuti. »Če boste vztrajni in marljivi, poltite nokoč z njimi kot pravi jadralci.« Potem je zaklical tečajnikom: »Potegnite še Vrabca iz lopel«

18. Zunaj je zaropotal nokakšen čuden avtomobil in odvijal za seboj dolgo, jekleno žico. »To je avtovitelj«, je pojasnil učitelj, ko so stopili na prosto. »Z njim bomo vašega Petra, ena-dve, potegnili v zrak. Na Blokah vitlja še niso poznali. Tam so letalo izstrelili z gumijasto vrvo po bregu navzdol. Drselo je nitko nad pobočjem in pristalo v dolini. Po pristanku pa so se prave težave šele začele. Preden ste spravili Vrabca nazaj na hrib, ste se počeno prepotili. Kajno, Peter?«

19. Peter je za hip pozabil svoje žalostno usodo. Ponosno se je ozrl na Janeza in Marko. Naj vidita ta dva zelenca, kako se učitelj pogovarja z njim kot pilot s pilotom! Modro je pokimal. Medtem so tečajniki pripravili Vrabca za vzlet. Vrabec je začetniško letalo. Pravzaprav je bolj podoben strašilu, kakor letalu. Široko krilo in nekaj prečk. »To naj bo letalo!« sta hkrati pomislila Janez in Marko. V zraku je videti čisto drugače. »Saj še kabine nimata«

20. Peter se je namestil na sedozu pod krili in učitelj ga je čvrsto privezal preko ramen na nastonjalo. Škrbno je zadržnil in zapel zaponke. »Da nam ne bi priletel brez letala na zemljo,« so je nasmehnil Marko, ki je nezaupljivo opazoval njegovo početje. »V zraku je vse mogoče!« Petru so se naježili lasje. Kakšno strahotno godijo si je skuhal s svojo behaviorstoj! Ko bi vsaj vedel kako visoko ga bodo potegnili! »Pripravljenol« je zaklical učitelj tečajnikom. »Priklopi« žical«